कर्मवीर जयंती सोहळा २०२१-२२

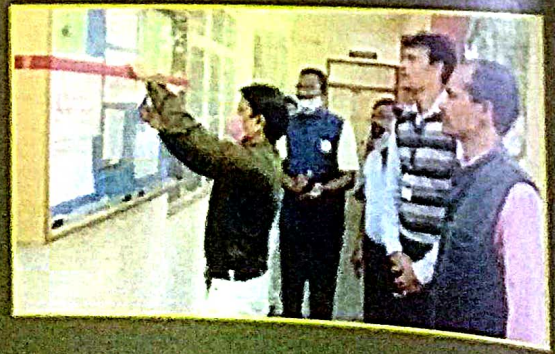

रयत शिक्षण संस्थेचे,

सौ.मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय,उंब्रज

ता. कराड जि. सातारा - ४१५१०९

Reaccredited at 'B' + 'grade (CGPA 2.66) by NAAC

त्रिवेणी

सन-२०२१-२२

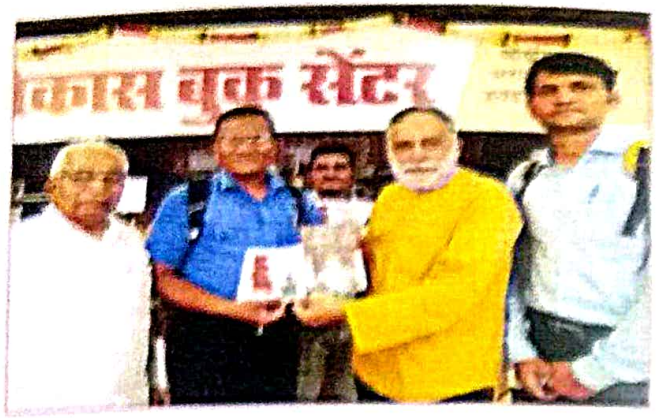

उद्योजक, लेखक मा. श्री. [illegible] यांनी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे व ग्रंथपाल प्रा. विकास बर्गे

ग्रंथालय सदिच्छा भेट
मा. श्री. सारंग पाटील व सोबत महाविद्यालयाचे
प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे व
ग्रंथपाल प्रा. विकास बर्गे

प्राध्यापक प्रबोधिनी उद्घाटन प्रसंगी
माजी प्राचार्य डॉ. विजय नलावडे
डॉ. सुनिल कडुले
उपसरपंच मा. श्री. सुरेश कडुले (उंब्रज)
व प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे

संपादक समिती

अध्यक्ष
प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे

प्रमुख संपादक
प्रा. डॉ. [illegible] मोहिते

विभागीय संपादक
प्रा. डॉ. अनिल उबाळे (मराठी)
प्रा. [illegible] कोळी (हिंदी)
प्रा. [illegible] काळे (इंग्रजी)
प्रा. [illegible] (सामाजिक शास्त्रे)
प्रा. डॉ. [illegible] पाटील (फोटो विभाग)
प्रा. विकास बर्गे (अहवाल विभाग)

विशेष सहाय्य
श्री. [illegible]
श्रीमती [illegible] मोहिते

मुद्रक
निर्मल अक्षरनिर्मिती प्रिंटींग प्रेस
पोवई नाका, सातारा.

अक्षर संधान
निर्मल अक्षरनिर्मिती प्रिंटींग प्रेस
पोवई नाका, सातारा.

मांडणी
प्रा. डॉ. [illegible]

मुखपृष्ठ
निर्मल अक्षरनिर्मिती प्रिंटींग प्रेस

"स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद" - कर्मवीर

सौ. मंगलताई रामचंद जगताप महिला महाविद्यालय, उंब्रज

ता. कराड, जि. सातारा - ४१५ १०९

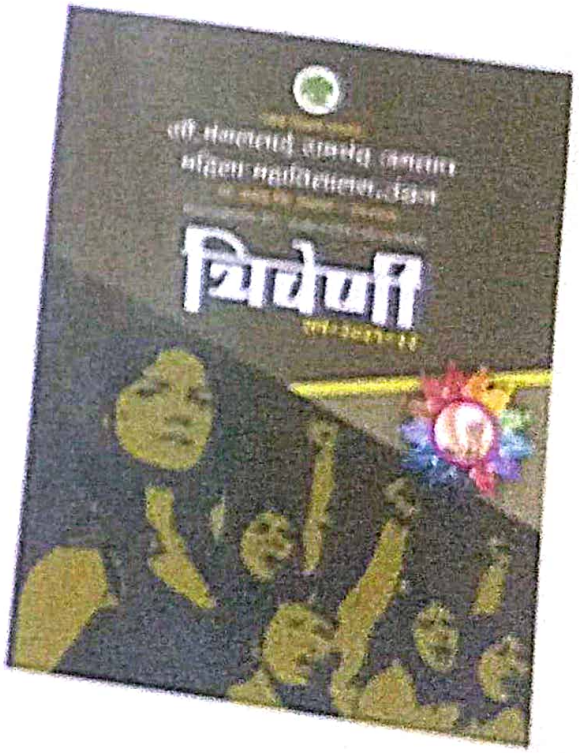

"स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद"-कर्मवीर

सौ.मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय,उंब्रज

ता. कराड, जि. सातारा-४१५ १०९

महाविद्यालयाची वैशिष्ट्ये

- विद्यापीठापेक्षा महाविद्यालयाचा निकाल अधिक
- विद्यार्थिनींच्या बौध्दिक व व्यक्तिमत्व विकासाचे अनेक उपक्रम
- मराठी, हिंदी, इंग्रजी, इतिहास व समाजशास्त्र इ. स्पेशल विषयांची सोय
- कॉमर्स विभाग बी. कॉम-२ सुरू
- अद्ययावत संगणक प्रयोगशाळा
- कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी
- शॉर्टटर्म कोर्सेस
  - १) स्पर्धा परीक्षा　२) इंग्लिश स्पिकींग कोर्स
  - ३) ड्रेस डिझायनिंग ॲण्ड टेलरिंग　४) ब्युटी ॲण्ड वेलनेस
  - ५) टॅली　६) योगा　७) बालवाडी शिक्षिका
- सुसज्ज महिला वसतिगृह
- स्पर्धा परीक्षा अभ्यासासाठी स्वतंत्र अभ्यासिका
- सांस्कृतिक कार्यक्रमाव्दारे विद्यार्थिनींच्या कलागुणांना वाव
- भित्तिपत्रकाव्दारे विद्यार्थिनींच्या साहित्यिक गुणांना वाव
- क्रीडा विभागामार्फत अनेक खेळांचे प्रशिक्षण व स्पर्धा आयोजन

त्रिवेणी

दि प्रेस ॲण्ड रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक्स नियमन फॉर्म ४ प्रमाणे
आवश्यक माहिती-
प्रकाशन स्थळ :
सौ. मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय, उंब्रज
प्रकाशन काळ : वार्षिक
प्रकाशक : प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे
राष्ट्रीयत्व : भारतीय
पत्ता : सौ. मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय,
उंब्रज ता. कराड, जि. सातारा. ४१५ १०९.
दूरध्वनी : (०२१६४) २६४२३५
ई-मेल : yssmmuks@yahoo.co.in
संपादक : प्रा.डॉ. वंदना मोहिते
राष्ट्रीयत्व : भारतीय
पत्ता : सौ. मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय,
उंब्रज ता. कराड, जि. सातारा. ४१५ १०९.
मुद्रक : श्री. स्वप्निल जाधव
राष्ट्रीयत्व : भारतीय
पत्ता : गाळा नं. ३,४,७,८ प्रेस्टीज चेंबर पोवई नाका, सातारा
संगणक : श्री. स्वप्निल जाधव
राष्ट्रीयत्व : भारतीय
पत्ता : गाळा नं. ३,४,७,८ प्रेस्टीज चेंबर पोवई नाका, सातारा
मालकी : रयत शिक्षण संस्थेचे,
सौ. मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय, उंब्रज
ता. कराड, जि. सातारा.
प्राचार्य : डॉ. संजय कांबळे
या अंकातील साहित्यातून व्यक्त झालेली मते संबंधित लेख
आहेत. संपादक मंडळ त्या मताशी सहमत असेलच असे नाही

आमचे दैवत

संस्थापक
रयत शिक्षण संस्था, सातारा
पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील

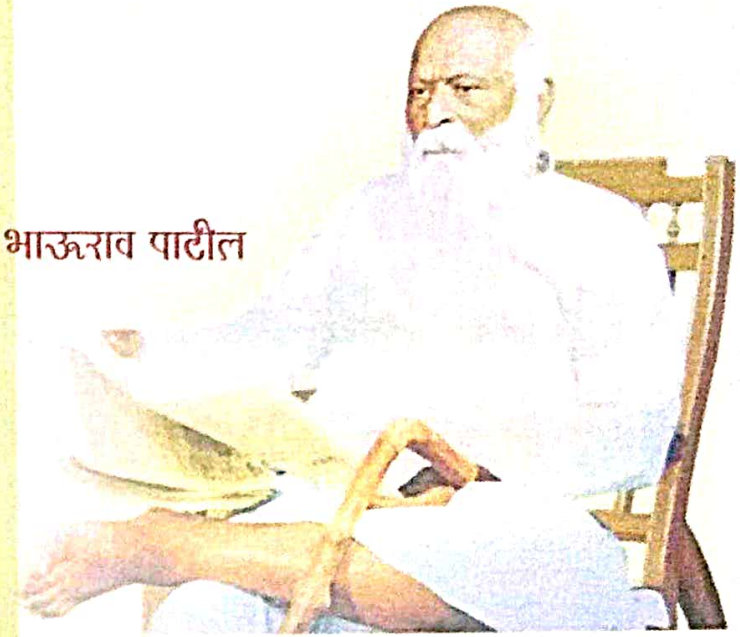

रयत माऊली
सौ. लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील

प्रेरणा

मा.खासदार डॉ. शरदचंद्रजी पवार साहे

अध्यक्ष, रयत शिक्षण संस्था, सातारा.

मा. डॉ. अनिल पाटील

चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा.

मा. प्राचार्य डॉ. विठ्ठल शिवणकर

सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा.

मा. प्राचार्य डॉ. शिवलिंग मे

रयत शिक्षण संस्थेचे,
सौ.मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय, उंब्रज

प्राचार्य, डॉ. संजय कांबळे

महाविद्यालय विकास समिती

प्राचार्य डॉ. विठ्ठल शिवणकर

प्राचार्य, डॉ. संजय कांबळे

प्रा. शिवानंद भंडारी

प्रा. डॉ. वंदना मोहिते

प्रा. कल्पना पाटील

श्रीमती विद्या भोसले

श्री. कुमार निकम

आमचा अभिमान

प्रा. डॉ. कल्पना पाटील
मानसशास्त्र विषयामध्ये पीएच.डी.
पदवी संपादन

प्रा. डॉ. मच्छिंद्र सकटे
शिवाजी विद्यापीठ समाजशास्त्र
परिषद, कोल्हापूर

प्राचार्यांचे मनोगत

माझ्या प्रिय विद्यार्थिनी – भगिनींनो

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांनी उंब्रज पंचक्रोशीतील सर्वसामान्य ग्रामीण भागातील जनतेला शिक्षणाची संधी मिळावी यासाठी स्वातंत्र्यपूर्व काळात जून १९४५ पासून हायस्कूल सुरु केले. तसेच जून १९८१ पासून विद्यार्थिनींना उच्च शिक्षण मिळावे यासाठी रयत शिक्षण संस्थेने महिला महाविद्यालय सुरु केले. महाविद्यालयीन शिक्षण घेत असताना एकवीसाव्या शतकामधील माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रातील स्त्रीला सामोरे जाण्यासाठी आमच्या महाविद्यालयामध्ये संपूर्ण गुणवत्ता वाढ प्रकल्प, कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी अंतर्गत कौशल्यावर आधारित फॅशन डिझायनिंग, ब्युटी आणि वेलनेस, टॅली, बालवाडी प्रशिक्षण, कराटे इत्यादी उपक्रम राबवले जातात. स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्राअंतर्गत महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, आयबीपीएस, भरतीपूर्व पोलिस व आर्मी प्रशिक्षण दिले जाते. तसेच महाविद्यालयातील विद्यार्थिनींचा परिपूर्ण व्यक्तिमत्व विकास घडावा म्हणून महाविद्यालयामध्ये राष्ट्रीय सेवा योजना, ग्रंथालय विभाग, क्रिडा विभाग, प्लेसमेंट विभाग, समुपदेशन केंद्र, कमवा शिका योजना, अविष्कार, युवा महोत्सव व उद्योजकता विभाग इ. विभाग कार्यरत आहेत. महाविद्यालयातील कला शाखेतील मराठी, हिंदी, इंग्रजी, इतिहास, समाजशास्त्र, अर्थशास्त्र, भूगोल व मानसशास्त्र तसेच वाणिज्य शाखेच्यावतीने भित्तीपत्रकेचे विशेषांक प्रसिध्द झालेले आहेत. 'त्रिवेणी' या वार्षिक अंकाची विद्यार्थिनी आतुरतेने वाट पाहत असतात. विद्यार्थिनींच्या सृजनशील साहित्याचा अविष्कार आपल्याकडे सादर करत असताना आम्हाला विशेष आनंद होत आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२१ – २२ मध्ये शैक्षणिक काम करीत असताना रयत शिक्षण संस्थेचे चेअरमन मा. डॉ. अनिल पाटील, सचिव, मा.प्रि.डॉ. विठ्ठलराव शिवणकर, सहसचिव, मा. प्रि. डॉ. शिवलिंग मेनकुदळे, महाविद्यालय विकास समितीचे चेअरमन, मा. ॲड. रविंद्र पवार, मा. द. श्री. जाधव (आबा) तसेच महाविद्यालय विकास समितीच्या सर्व मान्यवर सदस्यांचे मार्गदर्शन व सहकार्य नेहमीच मिळत असते. याबद्दल आम्ही महाविद्यालयाचे सर्व घटक सदैव ऋणी आहोत.

प्राचार्य,
डॉ. संजय माधवराव कांबळे,
सौ. मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय, उंब्रज.

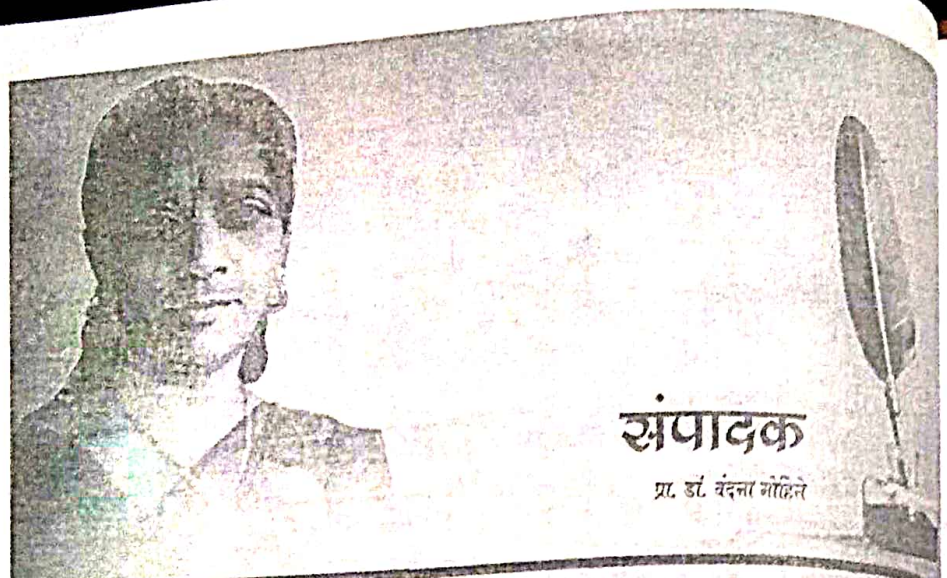

संपादक

प्रा. डॉ. वंदना मोहिते

सन २०२१ -२२ च्या त्रिवेणी नियतकालीक अंक वाविण्यपूर्ण आणि आकर्षक स्वरुपात आपल्या [illegible] देताना मला मनस्वी आनंद होत आहे. साहित्य, कला, क्रिडा, सांस्कृतिक, शैक्षणिक, संशाधन [illegible] विविध क्षेत्रात महाविदयालयाने घेतलेली उत्तुंग्र भरारी आणि मिळविलेले सुयश यांचे यथार्थ प्रतिबिंब [illegible] त्रिवणी नियतकालिक

त्रिवणी वार्षिक नियतकालिकाचा हेतू हाय की मराठी, हिंदी, इंग्रजी व सामाजिक शास्त्र या विभा[illegible] साहाय्याणे महाविदयालयातील विदयार्थीच्या लेखक वाचनाला प्रेरणा देणे गेली ९ वर्ष हा अंक प्रकाशित [illegible] आहे. त्रिवेणीचे अंतर न विविध उपक्रमांनी बहरले आहे त्यांचे प्रतिबिंब फोटोंच्या माध्यमातून दिसून [illegible] महाविदयालयाचा निकाल १००% पेक्षा कमी केव्हाही नसतो.

त्रिवेणी वार्षिक नियमकालिकास प्रेरणा देणारे महाविदयालयाचे प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे यांचे [illegible] आभार. तसेच सर्व विभागीय संपादक इतर प्राध्यापक, प्रशासकीय कर्मचारी विदयार्थीनी यांचेही [illegible] सहकार्य मिळाले त्यांचे पण आभार सातारा येथील निर्मल प्रिंटींग प्रेसचे मालक स्वप्नील जाधव व [illegible] सहकारी यांचे मनस्वी आभार.

प्रा. डॉ. वंदना मोहिते
संपादक

मराठी
विभाग

चळवळ म्हणजे काही
दोन पाच दिवसांची जत्रा नव्हे,
की नदीला आलेला पूर नव्हे !
चळवळ म्हणजे माणुसकीचा गाभा
सतत विकसित होत जाणारा प्रवाह
-वाहरू सोनवणे

विभागीय संपादक
प्रा. डॉ. उमाप ए. एस.

अंतरंग

गद्य विभाग

१. युवकावरील मोबाईलचा परिणाम	कु. पवार पूनम विलास	बी.ए.भाग-२	५
२. ऑनलाईन शिक्षणाचे महत्त्व	कु. चव्हाण पुजा आनंदा	बी.ए.भाग-२	७
३. राजर्षि छत्रपती शाहू महाराज	कु. चव्हाण प्रज्ञा शिवाजी	बी.ए.भाग-२	१०
४. घटनेचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	कु. कदम कुंजल कृष्णात	बी.ए.भाग-२	११
५. स्त्रीभ्रूणहत्या	कु. बेडके शिवानी श्रीकांत	बी.ए.भाग-२	१३
६. अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन-उदगीर	कु. बैले दिव्या संतोष	बी.ए.भाग-२	१४

पद्य विभाग

१. आधुनिक भागीरथी	कु. प्रज्ञा चव्हाण	बी.ए.भाग-२	६
२. हिरवं सपन	कु. नेहा चव्हाण	बी.ए.भाग-२	९
३. प्रेम	कु. कुंजल कदम	बी.ए.भाग-२	९
४. स्त्री जन्म म्हणूनी	कु. निकिता जाधव	बी.ए.भाग-३	१२
५. समर्पण	कु. प्राजक्ता लोखंडे	बी.ए.भाग-१	१७

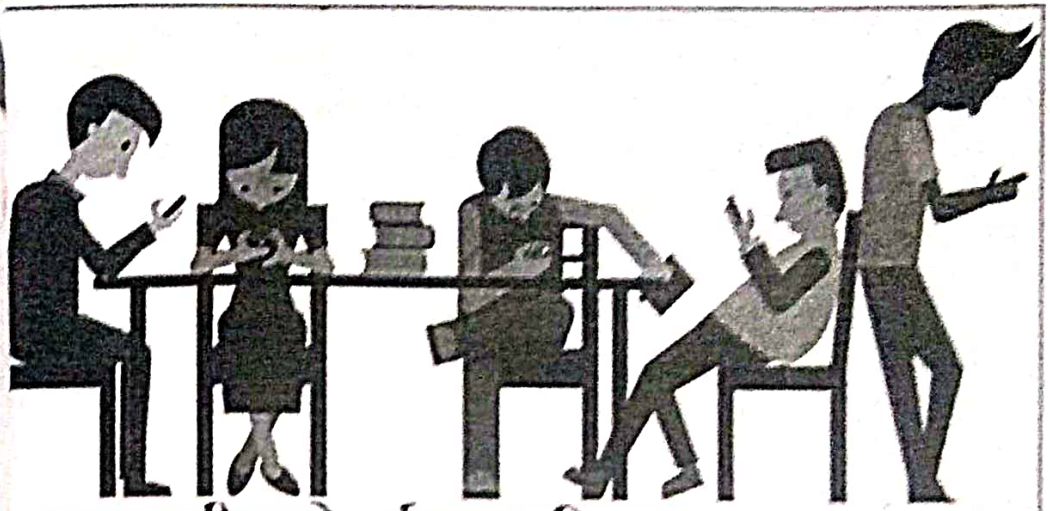

युवकावरील मोबाईलचा परिणाम

संजीवनी [illegible] - बी.ए.भाग-१

मोबाईल आता दैनंदिन जीवनाचा एक भाग झाला असून मोबाईलच्या सवयीचा परिणाम सामाजिक संकेतांवरही होत आहे. सभा किंवा बैठकांसारख्या सामाजिक उपक्रमाच्या ठिकाणी मोबाईलचा उपयोग करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या ८० टक्क्यांहून अधिक असल्याचे अमेरिकेत करण्यात आलेल्या एका सर्वेक्षणातून आढळून आले.

वॉशिंग्टन येथील प्यू रिसर्च सेंटरने केलेल्या या सर्वेक्षणात ८२ टक्के लोकांनी सामाजिक उपक्रमात सहभागी असताना मोबाईल वापरणे चुकीचे असल्याचे म्हटले आहे. परंतु त्याच वेळी तब्बल ८९ टक्के लोकांनी आपण स्वतः अशा कार्यक्रमात सहभागी असताना एसएमएस, कॉल किंवा फोटोची देवाणघेवाण केल्याची कबुली दिली आहे.

पारंपारिक सामाजिक संकेतावर आणि मानवी संवाद प्रक्रियेवर तंत्रज्ञानाचा कसा परिणाम होतो, याची एक झलक या सर्वेक्षणातून मिळाली होती. आपण सध्या एका सामाजिक परिवर्तनाच्या टप्प्यावर पोहोचलो असून इथून पुढचा रस्ता अस्पष्ट आहे असे प्यू रिसर्च सेंटरच्या इंटरनेट, विज्ञान आणि तंत्रज्ञान संशोधन विभागाच्या संचालिका रैनी यांनी सांगितले.

अमेरिकेत ९२ टक्के नागरिकांकडे मोबाईल असून दहापैकी नऊ जण सातत्याने मोबाईल जवळ बाळगतात. सामाजिक एकत्रिक स्थानावरील फोटो, व्हिडीओ नियमितपणे पोस्ट करणाऱ्यांची संख्या ४५ टक्के आहे. कार्यक्रम कंटाळवाणा वाटल्यामुळे वेळ घालवण्यासाठी मोबाईलशी खेळणाऱ्यांची संख्या ५१ टक्के आहे, तर लोकांना टाळण्यासाठी मोबाईलचा आधार घेणाऱ्यांची संख्या २३ टक्के असल्याचे सर्वेक्षणात आढळून आले आहे.

आज मोबाईलच्या अतिवापराने लोकांना त्याचे व्यसन जडत आहे. युवकांमध्ये हे प्रमाण इंटरनेट वापरामुळे डोळ्यांना त्रास होतो. डोकेदुखी, डोळे चुरचुरणे यासारख्या समस्या वाढीस लागतात. खूप साऱ्या लोकांना रात्री झोपताना मोबाईल डोक्या जवळ ठेवण्याची सवय असते. रात्री उशिरापर्यंत मोबाईल वापरल्याने डोळ्यावर ताण येतो व झोप कमी होते. मोबाईलचा जास्त वापराने एकाग्रता कमी होते म्हणून लहान मुलांच्या हातात मोबाईल देणे जास्ती जास्त टाळावे.

यात शंका नाही की, मोबाईलचे खूप सारे फायदे आहेत. व मोबाईल एक महत्त्वाचे साधन आहे. पण कोणत्याही गोष्टीला नाण्याच्या दोन बाजू असतात. मोबाईलच्या बाबतीत देखील तसेच आहे. एकीकडे याचे सकारात्मक परिणाम आहेत, तर दुसरीकडे नकारात्मक प्रभाव देखील आहेत. म्हणून मोबाईल वापरणाऱ्या नवीन तरुणांना त्याचा योग्य उपयोग समजावून दिले पाहिजे. योग्य उपयोग समजावून दिले पाहिजे. मोबाईलचा वापर संतुलनात करायला हवा.

मोबाईल फोनचे दुष्परिणाम

१) मोबाईल फोनच्या अतिवापरामुळे डोके कमकुवत होतात, ज्यामुळे भविष्यात दृष्टीची समस्या उद्भवू शकते.

२) मोबाईल फोनच्या अतिवापरामुळे काम करायला आवड निर्माण होत नाही. आणि पुन्हा-पुन्हा लक्ष विचलित होते.

३) स्मार्ट फोनच्या वापराचा विद्यार्थ्यांवर खूप परिणाम होतो. कारण विद्यार्थी दिवसभर मनोरंजन करण्यासाठी संगीत आणि गेम खेळत राहणे, त्यामुळे त्यांचे लक्ष पुन्हा पुन्हा स्मार्ट फोनकडे जाते.

४) त्याच्या अतिवापरामुळे स्मरणशक्ती देखील कमकुवत होते. कारण आपण मोबाईलमध्येच सर्व काही जतन करतो. आणि तो लक्षात ठेवण्याचा प्रयत्न करत नाही. त्यामुळे आपली स्मरणशक्ती कमकुवत होऊ लागते.

५) आजकाल बहुतेक लोक स्मार्टफोनच्या व्यसनामुळे पुन्हा पुन्हा आपला मोबाईल चेक करत राहतात हा एक प्रकारचा आजार आहे जो दिवसेंदिवस वाढत आहेत.

६) मोबाईल फोनमुळे अपघातही जास्त होऊ लागले आहेत. कारण लोक गाडी चालवताना मोबाईलवर बोलत राहतात. यामुळे त्यांचे लक्ष रस्त्यावरून विचलित होते आणि अपघात होतो.

७) आजकाल बहुतेक तरूण दिवसभर मोबाईल वरून गाणी ऐकत राहतात. ज्यामुळे त्यांची श्रवणशक्ती कमकुवत होते.

८) मोबाईलवर जास्त बोलत असताना त्यातून रेडिएशन बाहेर येत राहतो. जो आपल्या आरोग्यासाठी हानिकारक आहे.

मोबाईल फोन जर योग्यरीत्या वापरला गेला तो वरदानापेक्षा कमी नाही. पण जर त्याचा जास्त वापर केला गेला तर तो रोगाचे घर आहे आणि तुम्हाला जगापासून वेगळे करतो.

मोबाईल फोन वापरा आणि त्यातून काही शिका पण ते तुमचे आयुष्य बनवू नका.

******

आधुनिक भगीरथ

गोरगरिबांच्या झोपड्यापर्यंत
ज्ञानाची गंगा खेळविणारे
आधुनिक भगीरथ
कर्मवीर अण्णामुळेच
आमच्या जीवनाचे झाले सार्थक

उपेक्षितांप्रती तळमळ
शाळा तिथे वसतिगृह स्थापून
ज्ञानदानाची उभारी चळवळ
श्रमिक कष्टकऱ्याच्या मुलांनी
स्वावलंबनाने फोडले डोंगर
ज्ञान गंगेचे निर्मिले ओहळ

कमवा आणि शिकाचा मंत्र
श्रमातून स्वावलंबी शिक्षण
शिक्षणातून समाज शिक्षण
दीनजणांचे केले रक्षण

अण्णा तुमचे ठायी
दिव्यत्वाची येते प्रचिती
वंदन आमचे तुमच्या चरणी
ज्ञान साधना करू प्रगती

प्रज्ञा चव्हाण
बी.ए.भाग-२ मराठी विभाग

ऑनलाईन शिक्षणाचे महत्त्व

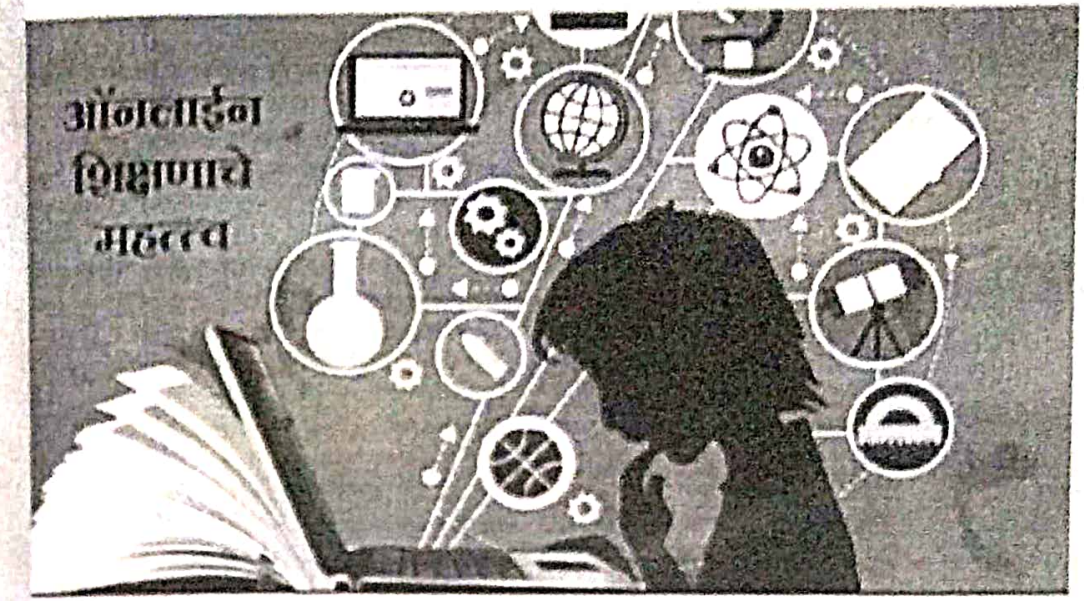

ऑनलाईन अभ्यासाला सोप्या शब्दात इंटरनेट आधारित शिक्षण पध्दती म्हणता येईल. कोरोना व्हायरसमुळे सरकारने सर्व शाळा आणि शैक्षणिक संस्था अनिश्चित काळासाठी बंद केल्या. तेव्हा भारतासह अनेक देशांमध्ये ऑनलाईन शिक्षणाला प्रोत्साहन देण्यात आले.

आज प्रत्येक मुलांकडे इंटरनेट उपलब्ध असल्याने ते शिक्षणाचे लोकप्रिय माध्यमही बनले आहे. या माध्यमातुन शिक्षक देशाच्या आणि जगाच्या कोणत्याही कानाकोपऱ्यात बसलेल्या आपल्या विद्यार्थ्यांशी इंटरनेटच्या माध्यमातुन संवाद साधु शकतात.

तथापि, ऑनलाईन शिक्षण ही संकल्पना नवीन नाही. अनेक वर्षापासुन विविध व्यासपीठावरून ती दिली जात होती. मात्र त्याची फारशी दखल घेतली जात नव्हती. पण लॉकडाऊनमुळे त्याचा वापर झपाट्याने वाढला आणि जे विद्यार्थी शाळेत जाऊ शकले नाहीत त्यांना अक्षरशः त्यांचा अपुर्ण अभ्यास पुन्हा सुरू ठेवता आला. जर हे शिक्षण माध्यम नसते तर नक्कीच करोडो मुलांचे शिक्षण मधुनच संपले असते.

ऑनलाईन शिक्षण म्हणजे काय ?

सोप्या भाषेत आपन ऑनलाईन शिक्षण ही एक प्रणाली समज शकतो, ज्याव्दारे विद्यार्थी स्वतःच्या घरातून इंटरनेट आणि संगणक, लॅपटॉप स्मार्टफोन आणि .... यासारख्या इलेक्ट्रॉनिक उपकरणाद्वारे शिक्षण घेऊ शकतात.

या नव्या शिक्षण पध्दतीत अंतर आणि वेळ यांचे अडथळे पुर्णपणे दूर झाले आहेत. विद्यार्थी त्यांना हवे तिथे बसुन रिअल टाईम किंवा रेकॉर्ड केलेल्या व्याख्यानाच्या पद्धतीने अभ्यास करू शकतात.

या महामारीच्या युगात डिजिटल शिक्षण लोकप्रिय करण्यात आमचे शिक्षक आणि सरकार यांचेही मोठे योगदान आहे. अनेक शाळांनी त्यांच्या शिक्षकाचे शिकवण्याचे उपक्रम नियमितपणे आभासी स्वरूपात मुलांपर्यंत पोहोचवायला सुरूवात केली आहे. यामुळे विद्यार्थ्यांच्या घरी बसुन अभ्यास करण्याची मोठी सोय झाली आहे.

ऑनलाईन शिक्षणाचे माध्यम अनेक कारणांमुळे लोकप्रिय झाले आहे. त्याचे ऑपरेशन आणि प्रदान केलेल्या सुविधा प्रत्येक माणसाला सहज आणि सहज उपलब्ध आहेत त्यामुळेच नर्सरी क्लासपासुन ते मोठ्या पदवी अभ्यासक्रमापर्यंत ऑनलाईन क्लासेस सुरू आहेत आणि मुलेही त्यात आवडीने सहभागी होतात.

या वर्गाने सामील होण्यासाठी फक्त चांगले इंटरनेट कलेक्शन आवश्यक आहेत. यामध्ये मुलांना व्हिडीओ, ऑडिओ आणि वेळ .... माध्यमातुन प्रशिक्षण दिले जाते. १९९३ पासुन ऑनलाईन शिक्षणाला कायदेशीर दर्जा देण्यात आला.

ऑनलाईन शिक्षण प्रणालीतील अडचणी आणि शक्यता -

आतापर्यंत ऑनलाईन शिक्षण प्रणाली आल्यावस्थेत असुन या प्रणालीमध्ये येणाऱ्या अडचणी ओळखता यावेत यासाठी तिची फारशी अंमलबजावणी झालेली नाही. परंतु अनेक मोठ्या आणि मुलभूत कारणांमुळे आजही सर्वच मुले या पध्दतीचा लाभ घेऊ शकत नाहीत. त्यामध्ये पहिली समस्या म्हणजे हायस्पीड इंटरनेचा अभाव आजही दुर्गम भागात इंटरनेटचा स्पीड एवढा नाही की ऑनलाईन क्लासला उपस्थित राहता येईल. दुसरी समस्या इलेक्ट्रॉनिक उपकरणांशी संबंधित आहे. मध्यम आणि निम्न कुटुंबातील मुलांना स्मार्ट फोन वगैरे दिले जात नाहीत किंवा कुटुंबाची आर्थिक परिस्थिती ही खर्च भागवण्या इतकी नाही.

एक मोठा अडथळा असा आहे की, शिक्षकांसाठी शिक्षणाचे नवे माध्यम ऑनलाईन असल्याने पारंपारिक शिक्षक अशा तंत्रज्ञानासमोर स्वतःला व्यक्त करताना मागे राहातात. जर आपण ऑनलाईन शिक्षणा........ शक्यतांबदल बोललो, तर इंटरनेटच्या युगात या पध्दतीने महत्त्व झपाट्याने वाढत आहे. आज अनेक संस्था या स्पर्धेची तयारी करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना घरबसल्या ऑनलाईन अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देत आहेत.

दुरशिक्षण देणाऱ्या संस्थाही हा पर्याय स्वीकारण्याच्या दिशेने वेगाने वाटचाल करत आहेत. अशा परिस्थितीत, येत्या दशकात भारतातील ऑनलाईन शिक्षणाच्या क्षेत्रात अभुतपुर्व वाढ होणार आहे.

ऑनलाईन शिक्षणाचे फायदे आणि तोटे -

ऑनलाईन शिक्षणाचे फायदे एकंदरीत सर्व बाबी लक्षात घेऊन जर आपण डिजिटल शिक्षणाबद्दल बोललो तर त्याचे फायदे तोटे वरदान की, शाप, महत्व इत्यादीबदलही बोलायचे आहे. येथे काही मुद्यांमधुन, या नवीन पध्दतीने फायदे समजुन घेण्याचा प्रयत्न करूया

ऑनलाईन शिक्षणाचे अनेक फायदे -

घरबसल्या अभ्यासाच्या सोयीमुळे फायदे दिसून देतात. विविध प्रकारचे हवामान, परिस्थिती गृहीणी किंवा अस्वस्थ यासारख्या अडचणीचा शिक्षणावर परिणाम होत नाही.

निमित्त वाहतुकीचा अडथळा दुर होऊन बराच वेळ आणि खर्चही वाचतो.

.... संसाधनेही वाचली आहे.

अभ्यासपर्व औपचारिकतेत धावलेला वेळ वाचतो. डिजिटल डेटा सहजपणे सेव्ह केल जाऊ शकतो. अ..... पुर्वी दिलेले लेक्चर कधीही पुन्हा वापरता येऊ शकतात.

ऑनलाईन शिक्षणाचे तोटे -

आजच्या काळात ऑनलाइन शिक्षण पध्दतीचे महत्व काय आहे. याच्या शक्यता, आव्हाने आणि फायदे आपण आतापर्यंत जाणुन घेतले. एकीकडे या पध्दतीचे अनेक फायदे आहेत. तर दुसरीकडे अनेक दुष्परिणामही समोर येत आहेत. खाली दिलेल्या मुख्यांच्या मदतीने या शिक्षण पध्दतीने तोटे देखील जाणुन घेऊया.

सर्व मुलं सारखी नसतात, त्यांच्यात ... असते म्हणुनच सक्रीन वाचणे किंवा पाहणे इतके सोपे ... हार्डकॉपीच्या तुलनेत स्क्रीनवर वाचणे खुप अवघड आहे.

ऑनलाइन शिक्षणाच्या प्रमुख तोट्यांमध्ये ... होके, बोटांनी आणि पाठीच्या कण्यातील विकृती आहेत. सहसा ऑनलाईन वर्गात, शिक्षक सर्व मुलांशी संवाद ... शकत नाही, त्यामुळे एकतर्फी संवादाची ... शिकवण्यासाठी योग्य मानली जात नाही.

शिक्षणाच्या या माध्यमामुळे विद्यार्थ्यांना ... स्वांतत्र्य मिळते त्यामुळे ती आपल्या मनाप्रमाणे काम ... लागतो, त्यामुळे मुलांमध्ये शिस्तीची भावना विकसित ... नाही.

ऑनलाइन माध्यमातून मुलांचे शिक्षण ... आणि कमकुवतपणा नीट तपासता येत नाही.

मुलाला मोबाईल किंवा कोणतेही गॅझेट दि... त्याच्यावर लक्ष ठेवता येत नाही, तो काय पाहतो इ. मुला... चारित्र्याला चुकीची दिशा देणाऱ्या आशयाची कमतरता ...

अशा परिस्थितीत पालकही त्यांना स्मार्ट ... देण्यास टाळाटाळ करतात.

ऑनलाईन शिक्षण प्रणाली सुधारण्यासाठी उपाय -

जेव्हा जेव्हा एखादी नवीन पध्दत अमलात येते ... त्यांचे काही दुष्परिणाम अस्पृश्य असतात याची कल्पना ... करता येत नाही त्याच्या वापरानंतर आणि व्यवहारिक ... आपण नकारात्मक गुण ओळखु शकतो.

ऑनलाइन शिक्षण हे एक उपयुक्त क्षेत्र आहे ... मुलांचे आणि संपुर्ण देशाचे भवितव्य अवलंबुन आहे ... आपण अवस्थेच्या सर्व पैलुंचा अभ्यास केला पाहिजे ... त्यात सुधारणा करण्याचे मार्ग शोधले पाहिजेत.

शिक्षणाच्या या माध्यमावर मुलांनी पुर्णपणे अवलंबून राहु नये. मुलांनी छापील पुस्तके वाचली पाहिजेत आणि ते ऑनलाईन वाचन साहित्यासाठी खुले ठेवले पाहिजे.

मनोरंजक पध्दतीने शिकवणाऱ्या अनुभवी शिक्षकांना यामध्ये प्रोत्साहन दिले पाहिजे. विविध पातळ्यांवर मुलांच्या समस्या सोडवण्यासाठी मदत केंद्रे उघडली पाहिजेत. मुलांना व्यावहारिक अभ्यासाची संधीही उपलब्ध करून दिली पाहिजे

निष्कर्ष -

सरतेशेवटी, निष्कर्ष म्हणून असे म्हणता येईल की, मुलांना ऑनलाईन माध्यमातून व्यवस्थित पध्दतीने शिकण्याची संधी दिली, तर ते तणावाशिवाय आवडीने शिकू शकतात. ही अभिनव पध्दत आपण पाठ्यपुस्तकांच्या अभ्यासक्रमासह स्वीकारू शकत नाही.

राष्ट्रीय स्तरावर लहान मुलांसाठी कमी वेळात शिकता येई असे क्रॅश कोर्सेस केले पाहिजेत. मुलांच्या आरोग्याची काळजी घेत, सतत दहा-बारा तासांचे जड वर्ग घेण्याऐवजी कोचिंग संस्थानाची कमी वेळात आकर्षक सुविधांसह शिकवण्याची अवस्था केली. तर या तंत्रज्ञानावर आधारित अध्यापनाचा जास्तीत जास्त फायदा घेता येईल.

******

हिरव संपन्न

धरतीच्या तहनेला
मेघ दाटून हे आले
चैत्र वैशाख आगीत
मन व्याकूळ हे झाले
धारा धारा पावसाच्या
धरा ओली चिंब न्हाली
बीज कुशीत हसलं
जाग धरतीला आली
जुनुनीया गाडी बैलं
शेतकरी राबे रानी
हिरवं सपन डोळी
नेत्री तरळलं पाणी
वाफ्या सऱ्यात उगले
कोंब कोवळे हिरवे
माझ्या शिवारात उडे
धन्य दिप्याचा पारवे

बी.ए. भाग-२ नेहा चव्हाण

प्रेम

प्रेम दरवळाव इतकं
फुलाच्या सुगंधासारख
सुशोभित व्हावेत मनाचे कोपरे
प्रेमाच्या सुंदर फुलांनी
आणि उजळून जावं जीवन
चंद्राच्या शीतल चांदण्यासारखं
प्रेमाने प्रकाशाव जीवनात
प्रखर सूर्यासारखं
प्रेरित व्हावे जीवन
उत्साही प्रकाश किरणांनी
आणि फुलावे अवघे जीवन
चैत्रातल्या गुलमोहरासारखं
प्रेम असावे निरपेक्ष, निःस्वार्थी
माया, ममता आपुलकीने ओथंबलेलं
दुसऱ्याच्या सुख, आनंदासाठी
सतत झिजणाऱ्या चंदनासारखं

बी.ए.भाग-२ कुंजल कदम

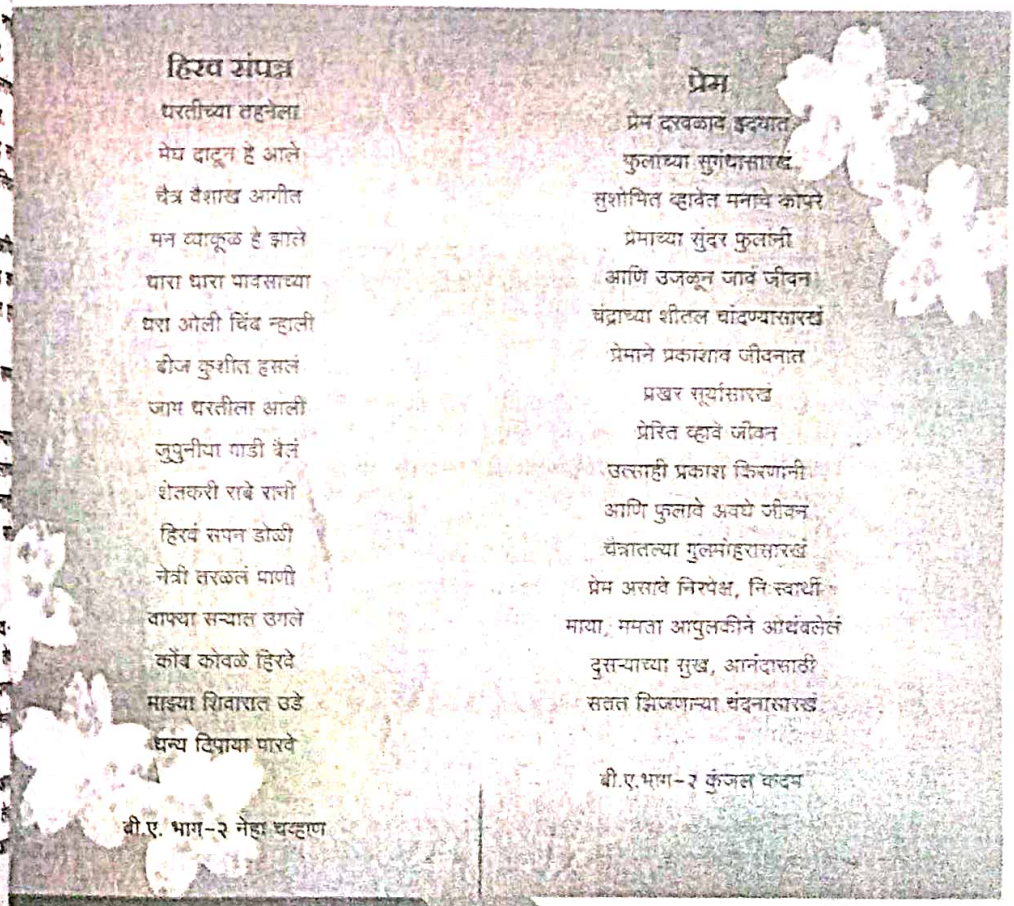

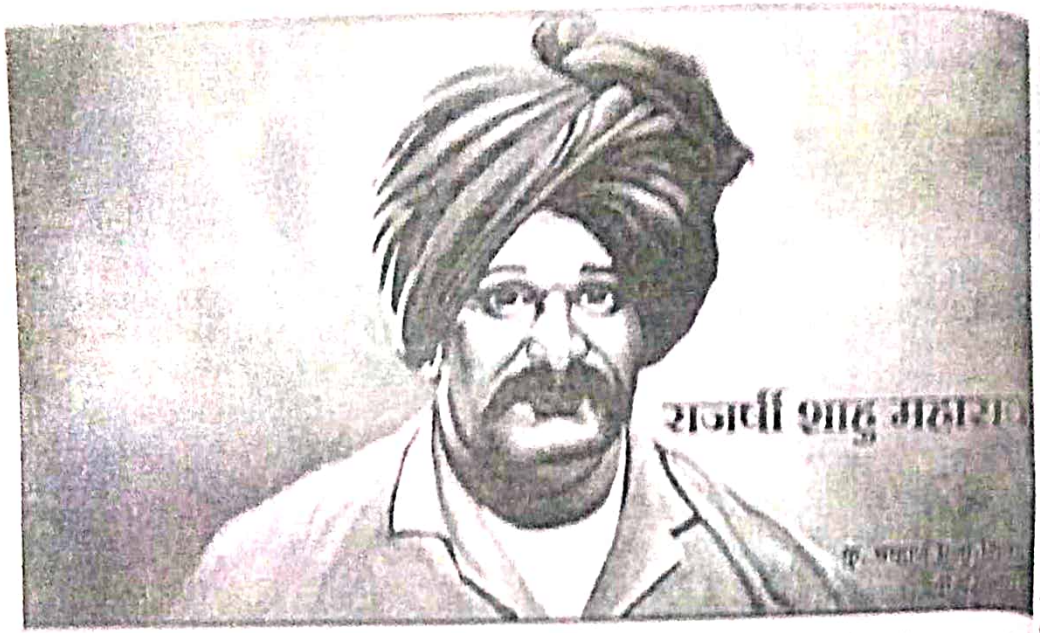

राजर्षी शाहू महाराज

छत्रपती शाहू महाराज, राजर्षी शाहू महाराज कोल्हापूरचे शाहू व चौथे शाहू नावाने प्रसिद्ध हे एक भारतीय समाजसुधारक व कोल्हापूर संस्थानाचे छत्रपती (इ.स. १८८४-१९२२ दरम्यान) होते. ब्रिटिश राजसत्तेच्या काळामध्ये सामान्य जनतेला न्याय मिळवून देण्यासाठी व बहुजन समाजाच्या सामाजिक उन्नतीसाठी या काळामध्ये शाहू राजांनी प्रयत्न केले सामाजिक परिवर्तनाला गती प्राप्त करून दिली. समतानी कर्मांच्या विरोधाला न जुमानता त्यांनी दलित (अस्पृश्य) व मागासवर्गीय समाजाच्या विकासासाठी महत्त्वाची भूमिका बजावली. महाराजांना राजर्षी ही पदवी कानपूरच्या कुर्मी समाजाने दिली. महाराष्ट्राला तीन प्रमुख समाजसुधारकांचा वैचारिक वारसा लाभला असल्यामुळे या राज्यास फुले-शाहू-आंबेडकरांचा महाराष्ट्र असे म्हणतात.

शाहू महाराजांचा जन्म २६ जून इ.स.१८७४ रोजी कागल येथील घाटगे घराण्यात झाला त्यांचे मूळ नाव यशवंत त्यांच्या वडिलांचे नाव जयसिंगराव (आप्पासाहेब) तर आईचे नाव राधाबाई होते. कोल्हापूर संस्थानाचे राजे चौथे शिवाजी महाराज यांच्या मृत्यूनंतर त्यांच्या पत्नी आनंदीबाई यांनी १७ मार्च १८८४ रोजी यशवंतरावांना दत्तक घेतले व शाहू हे नाव ठेवले सन १८८९ ते १८९३ या वर्षांच्या कालखंडात धारवाड येथे शाहू महाराजांचा शैक्षणिक आणि शारिरीक विकास झाला. शिक्षण चालू असतानाच १ एप्रिल १८९१ रोजी बडोद्याच्या गुणाजीराव खानविलकर यांच्या लक्ष्मीबाई या मुलीशी शाहू विवाहबद्ध झाले. त्या वेळी त्यांचे वय १७ वर्षांचे होते आणि लक्ष्मीबाई वय १२ वर्षांहून कमी होते २ एप्रिल १८९४ रोजी त्यांचा राज्यारोहण समारंभ झाला. राज्याभिषेक झाल्यानंतर इ.स. १९२२ सालापर्यंत म्हणजे २८ वर्ष ते कोल्हापूर संस्थानाचे राजे होते. मुंबई येथे ६ मे १९२२ रोजी त्यांचे निधन झाले.

कार्य -

शाहू महाराजांनी बहुजन समाजात शिक्षणप्रसार करण्यावर विशेष भर दिला. त्यांनी कोल्हापूर संस्थानात प्राथमिक शिक्षण सक्तीचे व मोफत केले. स्त्री शिक्षणाचा प्रसार व्हावा म्हणून त्यांनी राजाज्ञा काढली. अस्पृश्यता नष्ट करण्याच्या दृष्टीने त्यांनी इ.स. १९१९ साली सवर्ण व अस्पृश्यांच्या वेगळ्या शाळा भरवण्याची पद्धत बंद केली. जातिभेद दूर करण्यासाठी त्यांनी आपल्या राज्यात आंतरजातीय विवाहाला मान्यता मिळून दिली. बहुजन समाजाला राजकीय निर्णय प्रक्रियेत सामावून घेण्यासाठी त्यांनी इ.स. १९१६ साली निपाणी येथे डेक्कन रयत असोसिएशन ही संस्था स्थापली वेदोक्त मंत्र म्हणण्याच्या अधिकारावरून झालेले वेदोक्त प्रकरण शाहू महाराजांच्या काळात झाले.

त्यांचे शिक्षण ब्रिटिश अधिकारी फ्रेजर यांच्या हाताखाली झाले. पुढील शिक्षण राजकोटच्या राजकुमार कॉलेज मध्ये व धारवाड येथे झाले. अभ्यास व शैक्षणिक सहलींद्वारे मिळालेले व्यवहारज्ञान यामुळे शाहूराजे यांचे व्यक्तिमत्त्व विकसित झाले होते. १८९६ चा दुष्काळ व नंतर आलेली प्लेगची साथ या काळात त्यांची कसोटी लागली. आणि त्याला ते पूर्णपणे उतरले. दुष्काळी कामे तगाईवाटप स्वस्त धान्य दुकाने [illegible] याबाबतची व्यवस्था हे कार्य [illegible] उपासमार होणे नाही [illegible].

जाती निर्मूलनार्थ लढा -

राजर्षी शाहू महाराजांचे मूळ नाव यशवंतराव होते त्यांचा जन्म कोल्हापूर जिल्ह्यातील कागल येथील घाटगे घराण्यात झाला महाराजांनी पुढारे २८ वर्षे राज्यकारभार केला. त्यांनी आपल्या राज्यात प्राथमिक शिक्षण सक्तीचे व मोफत केले. स्त्री शिक्षणाचा प्रसार व्हावा म्हणून त्यांनी राजाज्ञा काढली. आंतरजातीय विवाहाचा पुरस्कार केला व त्या संबंधी कायदा केला. आपली चुलत बहीण चंद्रप्रभा [illegible] यांचा विवाह त्यांनी आंतरजातीय केला. अस्पृश्यता नष्ट करण्याच्या दृष्टीने त्यांनी सवर्ण व अस्पृश्यांच्या वेगळ्या शाळा भरवण्याची पद्धत १९१९ साली बंद केली. गावच्या पाटलाने कारभार चांगला चालवावा यासाठी शिक्षण देणाऱ्या पाटील शाळा, तसेच व्यावसायिक शिक्षण देणाऱ्या, तंत्र व कौशल्ये शिकवणाऱ्या शाळा, बहुजन विद्यार्थ्यांसाठी वैदिक पाठशाळा, संस्कृत भाषेच्या विकासासाठी संस्कृत शाळा असेही उपक्रम त्यांनी राबवले.

शैक्षणिक कार्य -

शाहू महाराजांनी खालील शाळा सुरू केल्या.

१) प्राथमिक शाळा २) माध्यमिक शाळा ३) युवराज सरदार शाळा ४) पुरोहित शाळा ५) उद्योग शाळा ७) संस्कृत शाळा ८) सत्यशोधक शाळा ९) सैनिक शाळा १०) बालवीर शाळा ११) बोर्डाची मुलांची शाळा १२) कला शाळा

शैक्षणिक वसतीगृहे -

शाहू महाराजांनी सुरू केलेली वसतिगृहे खालीलप्रमाणे आहेत.
१) व्हिक्टोरिया मराठा बोर्डिंग हाऊस (१९०१) २) दिगंबर जैन बोर्डिंग (१९०१) ३) वीरशैव लिंगायत विद्यार्थी वसतीगृहे (१९०६) ४) मुस्लिम बोर्डिंग (१९०६) ५) मिस क्लार्क होस्टेल (१९०८) ६) दैवज्ञ शिक्षण समाज बोर्डिंग (१९०८) ७) श्री नामदेव बोर्डिंग ८) पांचाळ ब्राह्मण वसतीगृहे (१९१२) ९) श्रीमती सरस्वतीबाई गौड सारस्वत ब्राह्मण विद्यार्थी वसतिगृह (१९१५) १०) इंडियन ख्रिश्चन होस्टेल (१९१५) ११) कायस्थ प्रभू विद्यार्थी वसतीगृह (१९१५) १२) आर्यसमाज गुरुकूल (१९१८) १३) वैश्य बोर्डिंग (१९१८) १४) ढोर चांभार बोर्डिंग (१९१९) १५) शिवाजी वैदिक विद्यालय वसतीगृह (१९२०) १६) श्री प्रिन्स शिवाजी वैदिक विद्यालय वसतीगृह (१९२०) १७) इंडियन ख्रिश्चन होस्टेल (१९२१) १८) नाभिक विद्यार्थी वसतिगृह (१९२१) १९) सोमवंशीय आर्य क्षत्रिय बोर्डिंग (१९२०) २०) श्री देवांग बोर्डिंग (१९२०) २१) उदाजी मराठा वसतिगृह नाशिक (१९२०) २२) चौथे शिवाजी महाराज मराठा वसतिगृह, कोल्हापूर (१९२०) २३) [illegible] वसतिगृह, नाशिक (१९२०) २४) श्री शाहू छत्रपती बोर्डिंग (१९२०) २५) [illegible] वसतिगृह [illegible] (१९२०)
२६) छत्रपती राजाराम मराठा बोर्डिंग पुणे (१९२०)

[illegible] प्रतिनिधीत्वाचा कायदा [illegible] राजर्षी शाहूंनी [illegible] राज्य [illegible] अमलबजावणीमुळे [illegible] वर्गांना [illegible] दिले. [illegible] बहुजन समाजाच्या सर्वांगीण विकास [illegible] कार्य करताना त्यांनी [illegible] महिला [illegible] आर्थिक [illegible] सहकार्य केले.

इतर कार्य -

शाहू छत्रपती स्पिनिंग ॲन्ड विव्हिंग मिलची स्थापना, शाहूपुरी व्यापारपेठेची स्थापना, गुळाच्या बाजारपेठेची निर्मिती शेतकऱ्यांच्या सहकारी संस्थांची स्थापना शेतकऱ्यांना कर्ज [illegible] असे उपक्रम त्यांनी आपल्या संस्थानात राबविले कृषीक्षेत्रात [illegible] केले तेथे [illegible] या क्षेत्रात राजर्षींनी नवनवे प्रयोग केले. शेतीच्या आधुनिकीकरणासाठी त्यांनी संशोधनाला चालना दिला. [illegible] व तंत्रज्ञानाचा वापर [illegible] त्यांनी किंग एडवर्ड ॲग्रीकल्चरल इन्स्टिट्यूट स्थापना केली. [illegible] धरण बांधले.

कलेला आश्रय -

राजर्षी शाहूंनी कोल्हापूर संस्थानात संगीत, चित्रपट, चित्रकला, लोककला आणि कुस्ती या क्षेत्रातील कलावंतांना राजाश्रय देऊन त्यांना प्रोत्साहन प्रोत्साहन देण्याचे महत्त्वाचे कार्य केले.

स्वातंत्र्य लढ्यातील योगदान -

महाराजांनी कोल्हापूर बेळगाव या भागातील स्वातंत्र्यवीरांना वेळोवेळी आर्थिक व इतर मदत केली. शाहू महाराज व भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे संबंध सर्वश्रुत आहे. डॉ. बाबासाहेबांनी मूकनायक हे पाक्षिक ३१ जानेवारी १९२० ला प्रथम प्रकाशित केले. परंतु आर्थिक अडचणीमुळे पुढे ते बंद पडले. परंतु हे राजर्षी शाहू महाराजांच्या लक्षात आल्यानंतर त्यांनी तात्काळ २५०० रुपयांची भरघोस मदत केली.

जन्मतारीख प्रकरण -

२००८ पर्यंत महाराष्ट्रासह देशभरात राजर्षी शाहू महाराजांचा जन्म दिनांक २६ जुलै म्हणून प्रचलित होता. मात्र डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी १९२० साली महाराजांचा

त्रिवेणी

राष्ट्रीय मतदान दिन व शपथ कार्यक्रम प्रसंगी प्राचार्य डॉ. संजय कोकाटे स्टाफ व विद्यार्थी वर्ग

राष्ट्रीय सेवा योजना विशेष श्रमसंस्कार शिबीर ... रॅलीमध्ये सहभागी स्वयंसेविका

महाविद्यालय परिसरामध्ये वृक्षारोपन करताना
महाविद्यालयातील प्राध्यापक

तक्षशिला उंब्रज येथे ग्रामस्वच्छता करताना
राष्ट्रीय सेवा योजनेतील स्वयंसेविका

राष्ट्रीय मतदान दिन निमित्त शपथ घेताना
महाविद्यालयाचा स्टाफ व विद्यार्थीनी

आषाढी वारी निमित्त लोणंद येथे स्वच्छता मोहिमे अंतर्गत
राष्ट्रीय सेवा योजनेतील स्वयं सेविका व प्रकल्प अधिकारी
डॉ. कल्पना पाटील

महाविद्यालय परिसरांमध्ये वृक्षारोपन करताना मा. प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे

महाविद्यालय परिसरामध्ये वृक्षारोपन करताना नॅक कॉऑडीनेटर
प्रा. मनोहर माळगे व इतर प्राध्यापक

त्रिवेणी
२०२१-२२
रयत शिक्षण संस्थेचे,
सौ.मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय, उंब्रज

राष्ट्रीय सेवा योजना विशेष श्रमसंस्कार शिबीरप्रसंगी मनोगत व्यक्त करताना
मा. प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे उद्घाटक

जागतिक महिला दिना निमित्त walk for women empowement
कार्यक्रमात मार्गदर्शन करताना मा. प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे

राष्ट्रीय सेवा योजना विशेष श्रमसंस्कार शिबीरामध्ये उद्घाटन प्रसंगी
मुख उद्घाटक उंब्रज पो. स्टेशनचे पी. आय. मा. अजय गोरड साहेब मार्गदर्शन करताना

राष्ट्रीय सेवा योजना विशेष श्रमसंस्कार शिबीर मौजे पेरले येथे प्रबोधनपर
रॅलीमध्ये सहभागी स्वयंसेविका

राष्ट्रीय सेवा योजना व प्राथमिक आरोग्य केंद्र उंब्रज यांच्या संयुक्त विद्यमाने कोरोना प्रतिबंध लसीकरण सहभागी
स्वयं सेविका व उपस्थित महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे व महाविद्यालयाचा स्टाफ

रोटरी क्लब महिला पर यांची सदिच्छा भेट

[illegible] प्राथमिक शाळा एम. जी. महाविद्यालय टेंकर विद्यार्थी व शिक्षक यांची सदिच्छा भेट

[illegible] कौशल्य विकास योजने [illegible] मा. श्री. [illegible]

भारतीय [illegible] डॉ. एस. आर. [illegible] [illegible] अभिवादन करताना प्राचार्य डॉ. [illegible]

भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

प्रा. [illegible]

भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

[illegible]

आणि [illegible]

[illegible]

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर [illegible]

भारतीय राज्य घटनेचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर [illegible] १४ एप्रिल १८९१ रोजी [illegible]

[illegible] होईल,

[illegible] होईल,

[illegible] होईल,

[illegible] होईल,

आणि [illegible]

[illegible] होईल.

डॉ. बाबासाहेब [illegible] ज्ञान व माहिती होती. सामाजिक, राजकीय, आर्थिक, शैक्षणिक, धार्मिक, [illegible] डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी [illegible] डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी [illegible] केले.

[illegible] जरी शिकायचं

[illegible] विरोध्या [illegible]

[illegible] नाही.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्हणजे प्रेरक, [illegible] व [illegible] सर्वांसाठी [illegible].

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर [illegible] आणि विचार [illegible] आणि [illegible] [illegible] दिली. [illegible] आणि [illegible] दूर करण्यासाठी [illegible] प्रतिकूल परिस्थितीत [illegible] पूर्ण ज्ञान माहिती व [illegible] आणि [illegible]

जनतेच्या तसेच स्त्री वर्गाच्या शेतकरी, मजूर वर्गाच्या आणि पद दलितांच्या उध्दारार्थ आपले प्राण पणाला लावून समतेची मंगलवाट दाखविली आणि मानवतेची दिव्य ज्योत निर्माण करते ती व्यक्ती केवळ वंदनीय नव्हे तर ती व्यक्ती प्रेरक,

उध्दारक व तारक शक्ती ठरते.

देवावर भरवसा ठेवू नका

जे करायचे ते मनगटाच्या जोरावर करा.

शैक्षणिक विचार - शिक्षण हे समाज परिवर्तनाची प्रभावी शास्त्र आहे. शिक्षणाने माणसाला आपले कर्तव्य व हक्कांची जाणीव होते. समाजातील अस्पृश्य समाजाला स्वत्वाची जाणीव व्हावी यासाठी त्यांनी शिक्षणाचे महत्व समाजात विशद केले. शिक्षण हे वाघिणीचे दूध आहे. ते जे पिल तो माणूस गुरगुरल्या शिवाय राहणार नाही. असे ते समाज बांधवांना सांगत. प्राथमिक शिक्षण हे सर्व शिक्षणाचा पाया आहे. म्हणून हे शिक्षण अतिशय दर्जेदार व गुणवत्तेचे असावे असे सांगत. प्राथमिक शिक्षणाचे ध्येय असे असले पाहिजे की, मुलगा किंवा मुलगी एकदा शाळेत दाखल झाले की, ते पूर्णपणे सुशिक्षित, माहितीपूर्ण व गुणवत्ता प्राप्त करूनच बाहेर पडावेत. शासनाने यासाठी लक्ष द्यायला हवे त्यांचे म्हणणे हाते की, समाजाच्या सर्व थरापर्यंत शिक्षण गेले पाहिजे. शिक्षण प्राप्त झाल्याने व्यक्ती बौद्धिक दृष्टा सशक्त होतो. व्यक्तीला चांगले आणि वाईट यातील फरक समजायला लागतो. प्रज्ञा, शील आणि करूणा हे गुण प्रत्येकाच्या अंगी आणण्यासाठी शिक्षणाची गरज त्यांनी प्रतिपादन केलेली आहे. शाळेत मुलांना केवळ बाराखडी शिकवू नये तर मुलांची मने सुसंस्कृत व गुणवत्तामय बनवावी. समाज हितार्थ या ज्ञानप्राप्त मुलांनी आपली सामाजिक बांधिलकीची कर्तव्ये योग्य व समर्थपणे पार पाडावित असे शिक्षण असावे. शाळा म्हणजे उत्तम नागरिक व कर्तव्यदक्ष नागरिक बनविणारे कारखाने आहेत. याचे भान या प्रक्रियेत भाग घेणाऱ्यांनी ध्यानी घ्यावे. पिपल्स एज्युकेशन सोसायटीची स्थापना १९४६ साली करून त्यांनी मुंबईला सिध्दार्थ कॉलेज व औरंगाबादला मिलिंद महाविद्यालय सुरू केले. राष्ट्रहित व समाजहिताचे भान ठेवणारेच खरे शिक्षण होय असे ते मानीत.

हिंसा ही खुप वाईट गोष्ट आहे.

मात्र गुलामी करणे ही त्यापेक्षाही

वाईट गोष्ट आहे.

सामाजिक क्रांतीचे रणशिंग फुंकले - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सत्याच्या मार्गावर चालणारे खरे मार्गदर्शक होते. भ्रष्टाचार, अनीती, अत्याचार, अन्यायास त्याचा प्रखर विरोध होता. जातीभेदाच्या ते विरोधात [...] जातीभेद म्हणजे समाजाला लागलेली किड ते मानत [...] सामाजिक किड नष्ट केल्याशिवाय समाज एकसंघ [...] असे ते समजत. डॉ. आंबेडकर म्हणजे तळागाळातील [...] बौध्दिक व सामाजिक गुलामगिरीतून मुक्त करून [...] देणारे एक पथदर्शक होते. शिकल्याशिवाय आपल्या [...] न्याय, अन्याय, आपले हक्क ही आपल्याला कळ[...] अशा प्रकारे त्यांनी सामाजिक क्रांतीचे रणशिंग [...] फुंकले.

अन्यायाविरूध्द लढण्याची ताकद

आपल्यात येण्यासाठी आपण

स्वाभिमानी व स्वावलंबी बनल पाहिजे.

प्रखर राष्ट्रप्रेम व राष्ट्रनिष्ठा - डॉ. बाबासाहेब [...] आचार विचारात राष्ट्रप्रेम व राष्ट्रनिष्ठा भरलेली [...] बाबासाहेब आंबेडकरांनी धर्मांतराची घोषणा [...] तात्कालीन राष्ट्रीय नेते मंडळी घाबरली त्यांना वाटले [...] बाबासाहेब आंबेडकरांनी आता देश सोडून जाणार [...] आंबेडकरांनी सांगितले, आम्ही या भारतदेशाचे [...] आहोत, आम्हाला राष्ट्रीयत्वाची जाणीव आहे, [...] संकट आल्यास प्राणपणाला लावून देशाचे रक्षण केले [...] सुध्द यात डॉ. आंबेडकरांची प्रखर राष्ट्रनिष्ठा समावलेली [...]

इतरांचे दुर्गुण शोधणापेक्षा

त्यांच्यातील सद्‌गुण शोधने

स्त्रियाचे शेतकरी, शेतमजूर, श्रमजीवी व दलितांचे कैवारी [...] स्त्रियांना पुरूषांप्रमाणे समान हक्क मिळावेत यासाठी [...] अनेक चळवळी केल्या. स्त्रियांची गुलामगिरी डॉ. आंबेडकरांनी दूर केली. १९२७ ते १९५६ पर्यंतच्या काळात बाबासाहेबांनी भारतीय स्त्रीचा सामाजिक, कायदेशीर आणि [...] दर्जा, वाढावा म्हणून सतत प्रयत्न केला. १९४२ [...] भरलेल्या नागपूर येथील परिषदेत त्यांनी महिलांना [...] की, स्वच्छता पाळा, सर्व दुर्गुणांपासून दुर रहा मुलांना [...] शिक्षण द्या त्यांना महत्वाकांक्षी बनवा, त्यांचा न्यूनगंड [...] करा असा महत्वाचा उपदेश केला. दलितांना त्यांचे [...] मिळावे यासाठी त्यांनी त्यांच्या हक्कासाठी लढा [...] श्रमजीवीच्यासाठीही ते खंबीरपणे उभे राहिले. दलित [...] मानाचे जीवन जगता यावे म्हणून ते सातत्याने संघर्ष [...] राहील. केवळ दलितासाठीच नव्हे तर शेतकरी व मजूर [...] प्रश्न संबंधी जोरदार लढा दिला.

ह्या जगात स्वाभिमानाने जगायला शिका.

आपल्याला काही तरी करून दाखवायचे आहे.

अशी महत्वाकांक्षा सदैव असली पाहिजे.

लक्षात ठेवा, जो संघर्ष करतात तेच

नेहमी यशस्वी होतात.

अशा या महामानवाचे महान कार्य म्हणजे देशासाठी [...] समाजासाठीचे सामाजिक बांधिलकीचे कर्तव्य होय. डॉ. [बा]बासाहेब आंबेडकर या विश्वाला मिळालेली महान देणगी [हो]य.

भारतीय समाजात जातिपातीच्या भेदभावामुळे [पस]रलेल्या दुराचाराला संपवण्याकरता आपली मोलाची [भू]मिका बजावली. जातीपातीच्या भेदभावाने भारतीय [स]माजाला संपूर्णत. विस्कळीत आणि अपंग बनविले होते [...]शला पाहाता आंबेडकरांनी दलितांच्या हक्काची लढाई [...]डली आणि देशातील सामाजिक स्थितीत बऱ्याच प्रमाणात [ब]दल केला.

कायदा व सुव्यवस्था हे राजकीय

शरीराचे औषध आहे आणि जेव्हा

राजकीय शरीर आजारी पडते

तेव्हा औषध दिले पाहिजे.

[डॉ]. बाबासाहेब आंबेडकर प्रारंभिक जीवन :-

[डॉ]. भिमराव आंबेडकर यांचा जन्म भारतातील मध्यप्रांतात [झा]ला. होता. १४ एप्रिल १८९१ ला मध्यप्रदेशातील इंदौर [ज]वळ महू येथे रामजी मालोजी संकपाळ आणि भीमाबाई या [दा]म्पत्यांच्या पोटी जन्माला आले. जेव्हा आंबेडकराचा जन्म [झा]ला. त्यांचे वडील इंडियन आर्मीत सुभेदार होते आणि [त्यां]ची नेमणूक इंदौर येथे झाली होती. [...] वर्षानंतर १८९४ ला त्यांचे वडील रामजी मालोजी सकंपाळ [नि]वृत्त झाले आणि संपूर्ण कुंटुब महाराष्ट्रातील साताऱ्यात [स्थ]ानांतरीत झाले. भिमराव आंबेडकर महाराष्ट्रातील मराठी [प]रिवाराशी संबंधित होते आणि त्यांचे मुळगाव रत्नागिरी [जि]ल्ह्यातील अंबवडे हे आहे. महार जातीत असल्याने [डॉ]. बाबासाहेब आंबेडकर सोबत सामाजिक आणि आर्थिक [स्व]रूपात मोठा भेदभाव केला जात असे. इतकेच नाही तर [द]लित असल्याने उच्च शिक्षण घेण्याकरता देखील त्यांना फार [सं]घर्ष करावा लागला तरीही त्यांनी सगळ्या कठीण [प]रिस्थितीवर मात करत. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी [उ]च्च शिक्षण प्राप्त केले. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी [ज]गासमोर स्वतःला सिध्द करून दाखवले.

माणसाचे जीवन एखाद्या झाडाप्रमाणे असते एखादे बीज, अंकुरीत होण्यासाठी त्याला मातीची आवश्यकता असते.

भारताच्या संविधान सभेची प्रथम बैठक - सोमवार दि. ९ डिसेंबर १९४६ रोजी अकरा वाजता संविधान सभागृह, नवी दिल्ली येथे भरली होती. आचार्य जे. बी. कृपलानी यांनी डॉ. सच्चिदानंद सिन्हा यांना अस्थायी अध्यक्ष म्हणून स्थान ग्रहण करण्याची विनंती केली. अध्यक्षांनी सभागृहाला उद्देशून उद्‌घाटनपर भाषण केले. त्यानंतर री फ्रँक अँन्थोनी यांनी उपाध्यक्ष म्हणून मनोनीत करण्यात आले. त्यानंतर प्रत्येक सदस्याने आपले ओळखपत्र सादर केले आणि नोंदणी पुस्तकात स्वाक्षरी केली. डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांनी बंगालमधून निर्वाचित सदस्य म्हणून स्वाक्षरी केली.

संविधान सभेने १० डिसेंबर १९४६ रोजी अध्यक्षांच्या निर्वाचनासंबंधी नियम पारित केले. त्या नियमानुसार संविधानसभेने ११ डिसेंबर १९४६ रोजी डॉ. राजेंद्रप्रसाद यांना बंगालमधून निर्वाचित म्हणून निर्वाचित केले.

जगभर फिरवून तर मनाच्या तळाशी फक्त आणि फक्त या जातीतील उच्च-निच प्रमाणाचा भाव समजावा येवढी वैचारिक जाणीव ह्या वेळेस नव्हती.

संविधान सभेच्या कार्यसमितीचा अहवाल -

मा. डॉ. बी. आर आंबेडकर (मुंबई सामान्य) अध्यक्ष महोदय, मी नम्रपणे असा प्रस्ताव मांडू इच्छितो की, भारतीय स्वतंत्रता अधिनियम १९४७ निर्णयानुसार अध्यक्षांनी नियुक्त केलेल्या समितीने सादर केलेल्या कार्य अहवालावर विचार विनिमय करण्याची कार्यवाही आरंभ करावी. महोदय समितीचा अहवाल सदस्यांना पूर्वीच वितरीत करण्यात आला आहे. किमान गत दोन दिवसापासून हा अहवाल सदस्यांकडे आहे.

अशा स्थितीत समितीच्या कार्यासंबंधी मी स्वतः बोलणे आवश्यक आहे, असे मला वाटत नाही. प्रथम दर्शनी मी या समितीच्या शिफारशीकडे सदस्यांचे लक्ष वेधण्याचा प्रयत्न केला तर तेवढे पर्याप्त होईल, असे मला वाटते. या समितीने एकूण पाच शिफारशी केल्या आहेत. या समितीचा प्रथम शिफारस अशी की, १) संविधानसभा विधानमंडळ म्हणून कार्य करण्यास युक्त आहे आणि सभेने त्याप्रमाणे कार्य करावे २) विधानमंडळ म्हणून कार्य करताना सभेने विधान मंडळाच्या अधिनियमांचा आवश्यक त्या संशोधनासह स्वीकार करावा व त्याचे पालन करावे.

स्त्रीभ्रूणहत्या

कु. [illegible] बी.ए. भाग-२

स्त्रीलिंगनिदान करून गर्भपात करणे याला स्त्री भ्रूणहत्या संबोधले जाते.

पुरुषप्रधान संस्कृती आणि पुरुषवर्चस्वी समाज अशा प्रकारची मानसिकता असलेल्या समाजात/कुटुंबात मुलांच्या (पुरुषांच्या) जन्माला प्राधान्य देऊन स्त्रियांच्या जन्मास विरोध केला जातो. अशा प्रसंगी स्त्रीच्या पोटातील गर्भाचे निदान करून ती गर्भस्त्रीचा असल्यास गर्भपात करून त्याला नष्ट करण्यात येते. ह्यासाठी भारतात कायद्याने लिंग निदानाला बंदी आहे.

भारतातील लिंगप्रमाणात लोकसंख्या -

१९०१ साली ९७२ स्त्रियांची संख्या प्रति १००० पुरुष होती २००१ साली ९३३ स्त्रियांची संख्या प्रति १००० पुरुष होती महाराष्ट्रातील सहा वर्षाखालील मुलींचे प्रमाण सन २००१ मध्ये ९१३ असे होते. मात्र २०११ च्या जनगणनेनुसार हे प्रमाण ८८३ इतके म्हणजे जवळ जवळ ३०% खाली उतरले आहे. हे प्रकार रोखण्यासाठी शासनामार्फत गर्भधारणापूर्व प्रसवपूर्व निदानतंत्र लिंगनिवडीस प्रतिबंध कायदा १९९८ आणि सुधारीत कायदा २००३ उपलब्ध आहेत.

स्त्री भ्रूणहत्या रोखण्यासाठी भारत सरकारकडून सर्व सोनोग्राफी सेंटर सायलेंट ऑब्झर्व्हर मशिन बसविले जाणार आहे. हे यंत्र सोनोग्राफी यंत्रावर बसविले जाईल. त्याद्वारे संबंधित डॉक्टरने स्त्री भ्रूण असल्याची तपासणीची नोंद होईल. त्या आधारे जिल्हा रुग्णालयाच्या पथकाला संबंधित डॉक्टरावर कारवाई करणे सोईचे होणार असून, स्त्री भ्रूणहत्या रोखण्यास मदत होईल.

परळीचे एक वैशिष्ट्ये असे की, आपटी दुरहून आपल्या वंशाला दिवा मिळाला पाहिजे म्हणून नवस करण्यासाठी अनेक जोडपी परळीला येतात. परळी हे गर्भपात केंद्राचे गाव म्हणूनही कुख्यात आहे. नवसाच्या बरोबरीने हे गर्भलिंग चाचणीही करून घेण्यात येते. या ठिकाणी खुलेआम गर्भपात केले जातात आणि त्याचीच परिणती म्हणून नाल्यामध्ये नऊ स्त्री अर्भके सापडली.

[illegible] काही काळाच्या जनतेच्या परळी वैजनाथ ज्योतिर्लिंगाच्या गावी असलेल्या नाल्यात तब्बल नऊ स्त्री अर्भके सापडली. शासनाच्या मते प्रत्यक्षात दोनच अर्भके दिसून आली पण या घटनेने राज्यात खळबळ उडाली असून हे प्रकार थेट स्त्री भ्रूण हत्येचा असल्याचे लक्षात आले. सध्या बीडमधील सोनोग्राफी केंद्रांना कुलूप ठोकण्याचे काम जोरात चालू असून गर्भलिंग चाचणीमध्ये प्रत्यक्षात काम करणारे डॉक्टर मात्र खुलेआम हिंडत आहेत. अशी लोकभावना आहे. काही सोनोग्राफी सेंटर्सना राजकीय वरदहस्त लाभला आहे तर काही शासकीय मंडळीच या पापामध्ये गुंतली असल्याचे स्पष्ट होत आहे.

महाराष्ट्रातील सहा वर्षाखालील बालिकांचे दर हजारी प्रमाण २००१ मध्ये ९१३ होते २०११ मध्ये हे प्रमाण ८८३ पर्यंत म्हणजेच तब्बल तीस अंकांनी कमी झाले आहे. [illegible]

संपूर्ण महाराष्ट्रामध्ये स्त्रीभ्रूणहत्येचे प्रमाण [illegible] ५६, [illegible] ४२ [illegible] हे लिंग गुणोत्तर [illegible] १३ [illegible] आहे.

याशिवाय परळीचे एक दुसरे वैशिष्ट्य असे की, आपटी दुरहून आपल्या वंशाला दिवा मिळाला पाहिजे म्हणून नवस करण्यासाठी अनेक जोडपी परळीला येतात परळी हे गर्भपात केंद्राचे गाव म्हणून ही कुख्यात आहे.

नवसाच्या बरोबरीने ही गर्भलिंग चाचणीही करून घेतल्या जाते. या ठिकाणी खुलेआम गर्भपात केले जातात आणि त्याचीच परिणती म्हणून नाल्यामध्ये नऊ स्त्री अर्भके सापडली. हे प्रकार रोखण्यासाठी शासनाने गर्भधारणापूर्व व प्रसवपूर्व निदानतंत्र लिंगनिवडीस प्रतिबंध कायदा १९९४ आणि सुधारीत कायदा २००३ उपलब्ध आहेत. त्यासाठी वेगळी यंत्रणा आहे. पण या कायद्याच्या आधाराने आतापर्यंत १७ जणांना पोलीसात शिक्षा झाली. तर दुसऱ्या बाजूला सोनोग्राफी केंद्राची आणि बेसुमारपणे स्त्रीभ्रूणहत्या करणाऱ्या केंद्राची संख्या मात्र वाढत गेली. ही शोचनीय स्थिती आहे. बीड जिल्ह्यामध्ये म्हणजे १०५ खाजगी सोनोग्राफी केंद्रे आहेत. याशिवाय सात शासकीय ठिकाणीसुद्धा गर्भलिंग चिकित्सा केली जाते. अर्थात ठाणे, अहमदनगर, कोल्हापूरनंतर सर्वाधिक सोनोग्राफी केंद्रे म्हणजे तब्बल १४५ केंद्रे ही लातूर जिल्ह्यामध्ये आहेत.

विभागीय आयुक्त भास्कर मुंडे यांना याप्रकरणाचे गांभीर्य जाणवल्यानंतर त्यांनी सोनोग्राफी केंद्रांच्या तपासणीचा एक धडाकेबाज कार्यक्रम मार्चमध्ये हाती घेतला. त्यामध्ये औरंगाबादमध्ये २५५ लातूरमध्ये ३३३, बीडमध्ये १७६, उस्मानाबादमध्ये १८५ परभणीमध्ये ११६ सोनोग्राफी केंद्रांची केंद्राची तपासणी पूर्ण झाली असली तरी स्त्रीभ्रूण हत्येचे प्रमाण मात्र कमी झाले नाही. ११ मे ते १४ मे या कालावधीमध्ये [illegible] सोनोग्राफी केंद्रांना कुलूप ठोकण्यात आले. [illegible] काही झाले नाही.

[illegible] सोनोग्राफी केंद्राची [illegible] मुलीचे [illegible] हे [illegible] आहे [illegible] मुलींचा [illegible] आहे. [illegible] समाजामध्ये सुरुवात या स्त्रीभ्रूणहत्येचे दुष्परिणाम आता जाणवू लागले आहेत.

समर्पण

मातृभूमी रक्षिण्याला
स्व प्राणांचे बलिदान
अनामिक हुतात्म्यांना
माझे नमन हे [illegible]
संसाराची नाही चिंता
[illegible]
अर्ध्य [illegible] दिले [illegible]
अंती [illegible] आई
ना नाव ना गाव [illegible]
जन्म [illegible]
[illegible]
[illegible]

बी.ए. भाग-१ प्राजक्ता [illegible]

श्री. [illegible] महिला महाविद्यालय, उदगीर

अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन उदगीर

कु. दिव्या बैले बी.ए.भाग-३

भारत सासणे हे मराठीतील एक महत्त्वाचे कथाकार म्हणून ओळखले जातात. त्यांचा जन्म २७ मार्च १९५१ रोजी जालना येथे झाला. त्यांनी अहमदनगर महाविद्यालयातून इंग्रजी शिक्षण पूर्ण केले. विविध शासकीय अधिकारी म्हणून काम केले. विशेषतः १९८० नंतरच्या एक दमदार कथालेखक म्हणून त्यांची ओळख ...... नवकथेनंतर मराठी कथेला आत्मसात करून त्यातून आपला वेगळा स्वतंत्र बाज निर्माण करणारी कथा लिहिली. पात्रांच्या व प्रसंगांच्या [illegible] चित्रण त्यांच्या कथांमध्ये आढळते. त्यांच्या कथांतून पात्रांच्या आत्मशोधाच्या प्रक्रियेचे चित्रण जसे आढळते तसेच स्त्री पुरुषांतील परस्पर आकर्षणामागचे गूढ तरल सूक्ष्म मनोव्यापारही ते कौशल्याने उलगडतात.

अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन हे कोरोनाच्या काळात [illegible] पार पडले होते. २०२२ मध्ये होणाऱ्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाच्या अध्यक्षपदी भारत सासणे यांची निवड करण्यात आली. कोरोनाचा प्रादुर्भाव [illegible] संमेलन आयोजित करण्याच्या दृष्टीने अखिल भारतीय मराठी साहित्य महामंडळाची बैठक काल (शनिवारी) आणि आज (रविवारी) उदगीर इथे पार पडली. आगामी ९५ वे अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन या वर्षी एप्रिल महिन्यात उदगीर इथे होणार आहे. अध्यक्षपदासाठी भारत सासणे यांचे नाव अग्रेसर होते. निवडणूक प्रक्रिया असताना त्यांनी निवडणूकही लढवली होती. यापूर्वी [illegible] आणि डॉ. [illegible] यांच्या नावामुळे सासणे यांचे नाव दोन वर्ष पिछाडीवर पडले होते. उस्मानाबाद इथे झालेल्या संमेलनात दिबिटो, तसेच नाशिक व [illegible] झालेल्या संमेलनात नारळीकर यांचे [illegible] यामुळे डावलता-बोलता अध्यक्ष [illegible] महामंडळाचे [illegible] प्रा. कौतिकराव ठाले-पाटील यांनी [illegible] सासणे यांच्या नावावर सहमती झाली. मराठवाडा साहित्य परिषद आणि उदयगिरी महाविद्यालय या संमेलनाच्या आयोजक संस्था सासणेंसाठी आग्रही होते. दक्षिण महाराष्ट्र साहित्य परिषद, विदर्भ साहित्य संघ तसेच [illegible] आणि [illegible] संस्थांनी सासणे यांच्या नावाला पसंती दिली आहे. लेखक भास्कर चंदनशिव बाबा भांड अच्युत गोडबोले आणि डॉ. रामचंद्र देखणे यांची ही नावे चर्चेत होती. दहावी आणि बारावीच्या परीक्षा तसेच कोरोनाचा प्रादुर्भाव यामुळे मार्च महिन्यात संमेलन घेण्यास [illegible] संमेलनाच्या [illegible] लांबणीवर पडू शकते.

लातूर येथील उदगीर ९५ व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाची सुरुवात होणार आहे. या निमित्त उदगीरमध्ये तीन दिवस साहित्यिकांचा मेळा भरला होता. या साहित्यिक भारत सासणे हे यंदाच्या संमेलनाचे अध्यक्ष असणार होते. उदगीर येथे ९५ वे अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन २०, २१ आणि २४ एप्रिल रोजी पार पडले. संमेलनाचा समारोप सोहळा केंद्रीय मंत्री नितिन गडकरी यांच्या प्रमुख उपस्थितीत पार पडला. यावेळी लातूरचे पालकमंत्री अमित देशमुख, स्वागताध्यक्ष संजय बनसोडे, कार्याध्यक्ष बसवराज पाटील नागराळकर, प्रमुख कार्यवाह रामचंद्र तिरुके, शिवसेनेच्या उपनेत्या निलम गोऱ्हे, आमदार सुधाकर शृंगारे, आमदार संभाजी पाटील-निलंगेकर, आमदार [illegible] संमेलनाध्यक्ष भारत सासणे, ज्ञानपीठ पुरस्कार विजेते लेखक दामोदर माऊजो, कौतिकराव ठाले पाटील उपस्थित होते. उदगीर येथील उदयगिरी महाविद्यालयाच्या प्रांगणात २२ ते २४ एप्रिल दरम्यान ९५ वे अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन पार पडले. या संमेलनासाठी देशभरातून साहित्यिक लेखक आणि रसिकांनी हजेरी लावली. [illegible] लेखकांच्या पुस्तकांचे प्रकाशन यावेळी झाले. या संमेलनात २१६ बुकस्टॉल लावले होते. ग्रंथ प्रसाराला चालना मिळण्याच्या हेतूने, तसेच मराठी एकत्र येऊन विचार विनिमय करण्याच्या हेतूने न्या. रानडे यांनी लोकहितवादींच्या सहकार्याने १८७० पासून ते ग्रंथकारांना एकत्र आणण्याचे ठरविले. त्यासाठीचे आवाहन ज्ञानप्रकाश फेब्रुवारी १८७८ मध्ये प्रसिद्ध झाले आणि या आवाहनानुसार ११ मे १८७८ रोजी सरदारांचे पुण्याच्या हिराबागेत मराठी ग्रंथकारांचे पहिले संमेलन भरले. या संमेलनाचे अध्यक्षपद न्या. रानडे यांनीच भूषविले. [illegible] संमेलन या आरंभीच्या काळात भरणाऱ्या अधिवेशनाचे [illegible] होत गेले. १९०८ मध्ये लेखक-संमेलन १९०९ मध्ये महाराष्ट्र साहित्य संमेलन, १९१४ पासून १९३४ पर्यंत पुन्हा महाराष्ट्र साहित्य संमेलन १९५४ पासून पुन्हा मराठी साहित्य संमेलन या [illegible] घटनेचा स्वीकार व महामंडळाकडे संमेलन [illegible] त्याच्या नावे अखिल भारतीय या उपाधीची भर करण्यात आली.

लाल गुलाबाच्या झाडावर दरवळणारी ही प्रतिभेची फुले कदाचित पुष्पसंभार वाढवतात. भारतीय साहित्याचा समग्र विचार करताना हे साहित्य जागतिक दर्जाच्या तोडीचे आहे का? असा प्रश्न नेहमी विचारला जातो. विशेषतः इंग्रजी व अन्य पाश्चात्य भाषा डोळ्यासमोर ठेवून असा प्रश्न विचारला जात आहे. इतक्या मातीशी इमान राखून, इथल्याच माणसाच्या जगण्या-भोगण्याच्या वेदना मांडणारे, त्यांच्या सुख-दुःखाच्या तळाशी जाऊन त्यांचे अति उत्तम नाव घ्यावे असे भारतीय लेखक आहेत. त्याच धर्तीवर भारत सासणेंसारखे लेखक एकूण मानवी जीवनाचे अनेकविध पैलू पाहतात. तेव्हा पृथ्वीवरच्या प्रत्येक माणसाचेच ते त्रिकालाबाधित सत्य असते. तरीही त्याला जागतिक दर्जा द्यायला आपण कमी पडतो का हा प्रश्न निर्माण होतो. साहित्याच्या विविध दिशांनी अनेकांच्या माध्यमातून साहित्याच्या प्रतिभेचे हे लाल गुलाबाचे झाड बहरत राहिले. सन १९८० पासून सुरू झालेला हा बहराचा ऋतू आता २०२२ मध्ये एक शुभ वर्तमान घेऊन आला आहे. तो मराठी साहित्याच्या सर्वोच्च मानल्या जाणाऱ्या, अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाच्या अध्यक्षपदाची माळ हाती घेऊनच.

भारत सासणे अनुभवाची छोटी गोष्ट दीर्घपणे सांगू शकतात. [illegible] कथा तिथेच थांबत नाही, दृष्टीआड होत जाते. [illegible] असताना, दुसरा [illegible] जात आहेत. [illegible] अनेकदा [illegible] कथानक [illegible] झाला. [illegible] [illegible] कथानक अधिक गूढ रहस्यमय होत जाते. [illegible] पडत जातात. [illegible] दूर [illegible] लेखकाच्या [illegible] आहेत. [illegible] कालच्या [illegible] आहे. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] सुख-दुःख [illegible] [illegible] [illegible] अनुभवाची [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] आहे [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] आहे. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] आहे. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] नाही. त्यामुळे [illegible] [illegible] आणि [illegible] हे मानवी [illegible] जणू [illegible] आहे.

हिंदी विभाग

" संयम वह मित्र है,
जो जरा देर के लिए चाहे आँखों
से ओझल होय जाय, पर धारा के साथ बह नहीं
सकता, संयम अजेय है अमर है ।"

– प्रेमचंद

विभागीय संपादक
प्रा. कोळी एस. टी.

अंतरंग

हिंदी विभाग

१) "लता मंगेशकर" संक्षिप्त [illegible]	कु. दिशा कैलास राऊत	२२
२) हिंदी कवि : कुमार विश्वास	कु. वैष्णवी विठ्ठल सूर्यवंशी	२४
३) आजादी का अमृत महोत्सव	कु. सोनाली बाबासाहेब यादव	२५
४) [illegible] साहित्यप्रेमियों का मेला	कु. सायली साहेबराव सूर्यवंशी	२६
५) होली - शायरी	कु. सोनाली मारुती जाधव	२७

"लता मंगेशकर" संघर्षमय व्यक्तिमत्व

कु. दिक्षा राऊत

भारत देश की प्रसिद्ध पार्श्वगायिका है लता मंगेशकर । गायन क्षेत्र से इनका संबंध था । दुनिया भर में उनके गीतों के दिवाने करोडों मे है । उन्होंने तीस से ज्यादा भाषाओं में गीत गाने का कार्य किया है । यह एक बहुत ही बडा प्रशंसनीय कार्य है । उनके संबंध मे विस्तृत जानकारी निम्ना बातों से स्पष्ट की जा सकती है ।

१) जन्म :-

लता मंगेशकर का जन्म २८ सितम्बर १९२९ को मध्यप्रदेश के महत्वपूर्ण शहर इन्दौर में हुआ था । उनके पिताजी का नाम पंडित दीनानाथ मंगेशकर और माता शेवंती जी की यह बडी संतान है । उनके पिताजी की उनकी माँ शेवंती के साथ दुसरा विवाह हो गया था । पहली पत्नी नर्मदा लता दीदी की सगी मौसी थी । उनके मृत्यू के बाद शेवंती के साथ यह विवाह संपन्न हुआ था ।

२) नाम का इतिहास :-

लता दीदी का शुरूआती समय में पारिवारिक नाम हार्डीकर था । बाद में मंगेशकर कर दिया गया है । उनका परिवार गोवा के मंगेशी स्थान के निवासी थे । इस बात को आधार बनाकर नाम हार्डीकर से मंगेशकर [illegible] गया । बाद में मंगेशकर नाम ही प्रचलित हो गया ।

३) भाई-बहन :-

लता दीदी के माता-पिता की कुल पाँच [illegible] थी । लता दीदी भाई बहनों में सबसे बडी थी । [illegible] मीना, आशा, उषा बहनें थी और हृदयनाथ [illegible] । लता दीदी का नामकरण भी बडे मनोरंजक [illegible] है । उनका वास्तविक नाम रेखा था, किंतु [illegible] जी दीनानाथ के भावबंधन नाटक के पात्र लतिका [illegible] से इनका नामकरण लता रखा गया है । यह बात [illegible] आती है ।

४) संगीतमय वातावरण :-

लता दीदी के घर में संगीत और कला का [illegible] वातावरण उसे बचपन से मिल गया । पाँच वर्ष की [illegible] से पिताजी द्वारा संगीत का पाठ शुरू किया । [illegible] नाटकों में भी वह भूमिका करने का मौका बचपन [illegible] ही शुरू हुआ था । लता दीदी को पढाई हेतु स्कूल [illegible] गया, किंतु अध्यापक के साथ कुछ झगडा हो [illegible] कारण वह स्कूल नहीं जा सकी ।

५) पारिवारिक जिम्मेदारी :-

लता दीदी के जीवन में वर्ष १९४२ में समस्या का पहाड टूट गया । इसी समय लता जी की उम्र केवल तेरह वर्ष की थी । बडी बेटी होने के कारण सहज ही उनपर घर के सभी लोगों की जिम्मेदारी आ गयी । उसी समय नवयुग चित्रपट कंपनी के मालिक मास्टर विनायक जी, और उनके परिवार के करिबी लोगों ने लता दीदी को सहायता देने का कार्य किया। तभी आगे जाकर लता दीदी गायिका और अभिनेत्री के रूप में सामने आयी । अभिनय में लता दीदी को रूचि नही थी। अर्थाभाव के कारण उन्हें मराठी और हिंदी फिल्मों में काम करना पडा । अपने भाई और बहनों के कारण उन्हें स्वयं के शादी करने को भी समय नही मिला ।

६) लता दीदी का संघर्ष :-

हर व्यक्ति को अपने जीवन में संघर्ष कम अधिक मात्रा में करना पडता है । लता दीदी के जीवन में भी यह बात आयी थी । शुरूआती समय में सदाशिवराव नेवरेकर ने उन्हें वर्ष १९४२ में मराठी फिल्म में गाना गाने का मौका दिया, किंतु उसे अंतिम समय में फिल्म में स्थान नहीं दिया गया । मुंबई आ जाने के बाद उनके जीवन में बदलाव आया । उन्होंने वहाँ उस्ताद अमन अली खान से भारतीय शास्त्रीय संगीत का ज्ञान प्राप्त किया । यही से उनके जीवन में उन्नति हो गयी । इसी दौरान उनके द्वारा 'माता तेरे चरणों में' यह गाना फिल्म बडी माँ के लिए गाया । उसके बाद 'पा लागू कर जोरी' इस गाने ने लोगों को अपनी ओर खींचने का कार्य लता दीदी ने किया । शुरू के समय फिल्म निर्माता शशधर मुखर्जी द्वारा आवाज को लेकर लता दीदी को गाना गाने का काम देने से इंकार किया ।

७) जीवन में महत्वपूर्ण मोड :-

लता दीदी के जीवन में वर्ष १९४९ में एक प्रदर्शित फिल्म 'महल' मे गाया हुआ गाना 'आएगा आने वाला' ने उन्हें सुपरहिट बनाया । इस गीत के सफलता के बाद लता दीदी ने पीछे मुडकर नहीं देखा । दीदी द्वारा गाए गीत ऐ मेरे वतन के लोगों को सुनकर प्रधानमंत्री पंडित जवाहरलाल नेहरू की आँखो में पानी आ गया उसके बाद उन्होंने हजारों फिल्मों के लिए गाना गाने का काम किया ।

८) पुरस्कार -

किसी भी कलाकार की श्रेष्ठता उसे मिले हुए पुरस्कारों से स्पष्ट होती है । उन्हें अपनी प्रतिभा के लिए अनेक पुरस्कारों और सम्मानो से पुरस्कृत किया गया है । साथ ही पद्मविभूषण (१९९९), दादासाहेब फालके पुरस्कार (वर्ष-१९८९), और पद्मभूषण पुरस्कार (वर्ष-१९६९) में दिया गया है । इसके अतिरिक्त राष्ट्रीय फिल्म पुरस्कार, फिल्मफेअर अवार्डस्, महाराष्ट्र राज्य फिल्म पुरस्कार और बंगाल फिल्म जर्नलिस्टस एसोसिएशन अवार्डस् उन्हें सम्मानित किया गया है

९) मृत्यु :-

उपयुक्त पद्धति से लता दीदी द्वारा फिल्मों के लिए विभिन्न भाषाओं में गाना गाने का काम किया है । फिर भी हिंदी भाषा के प्रचार-प्रसार में उनके द्वारा दिए गए योगदान को हिंदी साहित्य जगत कभी नहीं भूल सकता । उनके इस महान कार्य के लिए हिंदी भाषा प्रेमियों की तरफ से उन्हें ढेर सारी शुभकामनाएँ ।

******

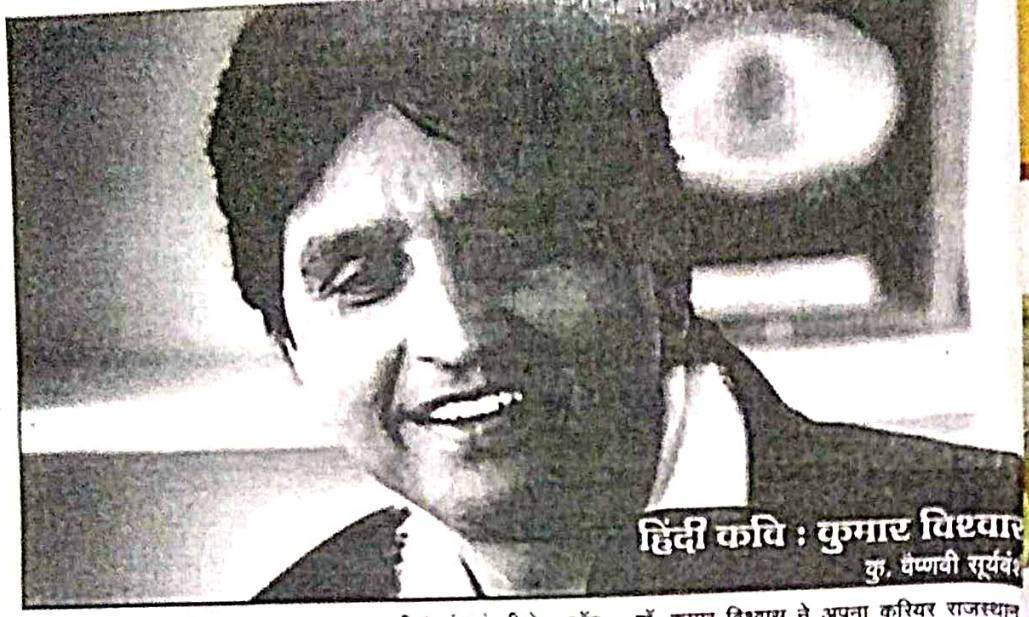

हिंदी कवि : कुमार विश्वास

कु. वैष्णवी सूर्यवंशी

ब्रॉउ – कुमार विश्वास का जन्म १० फरवरी (वसंत पंचमी के दिन), १९७० को पिलखुआ (गाजियाबाद, उत्तर प्रदेश) में हुआ था। चार भाईयों और एक बहन में सबसे छोटे कुमार विश्वास थे। कुमार विश्वास ने प्रारम्भिक शिक्षा लाला गंगा सहाय स्कूल, पिलखुआ में प्राप्त की। उनके पिता डॉ. चंद्रपाल शर्मा और एस. एस डिग्री कॉलेज (चौधरी चरण सिंह विश्वविद्यालय, मेरठ से संबंध), पिलखुआ में प्रवक्ता रहे। उनकी माँ श्रीमती रमा शर्मा गृहिणी है। राजपूताना रेजिमेंट इंटर कॉलेज से बारहवी में उत्तीर्ण होने के बाद पिता डॉ. चंद्रपाल शर्मा कुमार विश्वास को इंजीनिअर बना चाहते थे। डॉ. कुमार विश्वास का मन मशीनों की पढाई में लग नही रहा था। इसी लिए रमा और उन्होंने बीच में ही वह पढाई छोड दी। फिर उन्होंने वो साहित्य क्षेत्र में आगे बढने का ख्याल आया। फिर उन्होंने स्नातक और हिंदी साहित्य में स्नातकोत्तर किया। जिनमें उन्होंने स्वर्ण पदक प्राप्त किया। उन्होंने कौरवी लोकगीतों में लोकचेतना विषय पर पी.एच.डी. प्राप्त कि। उनको इस शोध कार्य २००१ में पुरस्कृत भी किया।

ब्रॉउ – कुमार विश्वास २४ वर्ष के उम्र में स्टेट प्रवक्ता बन चुके थे। पहली बार १९९४ में राजस्थान के हिंदी साहित्य के रूप में अपनी सेवाए आरंभ की। कुछ वर्षों के बाद इन्होने आचार्य और हिंदी के प्राचार्य के रूप में पढाने का कभी कार्य किया। यदि आज कुमार विश्वास की कवि यात्रा को देखा। जाए तो वे बेहद और सक्रिय साहित्यकार है। वे हिंदी पत्रिका लिखते है और अध्ययन भी लिखते है। कई हिंदी सिनेमा की फिल्मों में गाना गा चुके है।

ब्रॉउ – डॉ. कुमार विश्वास ने अपना करियर राजस्थान प्रवक्ता के रूप में १९९४ मे शुरू किया। उन्होंने अब तक हज कवि-सम्मेलनों में कविता का पाठ किया है। वह पत्रि नियमित रूप से लिखते है। वह पत्रिका नियमित रूप से लिख है। डॉ. विश्वास मंच के कवि होने के साथ-साथ हिंदी फि इंडस्ट्री के गीतकार भी है। उनके व्दारा लिखे गीत अक्षले दिनों में फिल्मों में दिखाई पडेगी। उन्होंने आदित्य दत्त फिल्म चाय-गरम में अभिनय भी किया है। कवि सम्मेलनों मुशायरों के क्षेत्र में भी डॉ. विश्वास एक अग्रणी कवि है। दो तक हजारों कवि सम्मलनों और मुशायरो में कविता पाठ संचालन कर चुके है। देश के सैकडो प्रतिष्ठित शिक्षण संस्था में उनके एकल कार्यक्रम होते रहे है। इनमें आई आई टी खड़ आई आई टी बी एच यू, आई एस. एम. धनबाद, आई आई रुडकी आई टी भुवनेश्वर इ. कई संस्थान शामिल है। कॉर्पोरेट कंपनिया में भी डॉ. विश्वास को अकसर कविता पाठ लिए बुलाया जाता है। उन्होंने कई अन्य देशों में भी अ काव्य-प्रति भा का प्रदर्शन किया है।

ब्रॉउ – पुरस्कार डॉ. कुंवर बैचैन काव्य सम्मान एवम पुरस्क समिती व्दारा १९९४ में काव्यकुमार पुरस्कार साहित्य भा उन्नाव व्दारा २००४ में दमी व्दारा २००६ में साहित्य श्री पुरस्कारों से सन्मानित किया है।

उपयुक्त बातों से स्पष्ट होता है कि कुमार विश्वास नाम हिंदी कवियों में प्रसिद्ध है। वे राजनीती से जुडना च थे। फिर भी वहाँ उन्हें तिकडम बाजी अच्छी नहीं लगी।

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंती निमित्त प्रतिमेस अभिवादन करताना मा. प्राचार्य व स्टाफ

लोकनेते आण्णाभाऊ साठे व लोकमान्य टिळक यांच्या प्रतिमेचे पूजन करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे व प्राध्यापक वर्ग

छत्रपती शिवाजी महाराजाच्या प्रतिमेस अभिवादन करताना प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे व महाविद्यालयाचा स्टाफ व विद्यार्थिनी

पोलिओ लसीकरण अंतर्गत राष्ट्रीय स्वयंसेविकाचा सहभाग

प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे यांच्या समवेत त्रिवेणी संपादक मंडळ व प्रमुख संपादक डॉ. वंदना मोहिते

प्राचार्य डॉ.संजय कांबळे यांच्या समवेत प्राध्यापक वर्ग

महाविद्यालय विकास समितीचे चेअरमन मा. ॲड. रविंद्र पवार भाऊ, मा. प्राचार्य डॉ. मोहन राजमाने सोबत महाविद्यालयाचे मा. प्राचार्य, स्टाफ व विद्यार्थी

त्रिवेणी २०२१-२२
रयत शिक्षण संस्थेचे,
सौ.मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय, उंब्रज

स्वराज्य दिन सोहळा प्रसंगी महाविद्यालयाच्या विद्यार्थीनी व प्राध्यापक वर्ग

महात्मा गांधी जयंती व NSS उद्घाटन प्रसंगी ऑनलाईन मार्गदर्शन करताना मा. किशोर ससाणे Director Strategic Consultant पुणे.

इंग्रजी विभागाअंतर्गत भितीपत्रीका उद्घाटन सोहळा प्रसंगी प्रमुख पाहुणे व महाविद्यालयातील स्टाफ

रयत माऊली लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील यांच्या प्रतिमेस अभिवादन करताना मा. प्राचार्य व स्टाफ

शिवस्वराज्य दिनानिमित्त शिवाजी महाराज यांच्या प्रतिमेस अभिवादन करताना मा. प्राचार्य मा. जयंत जाधव व महाविद्यालयाचा स्टाफ

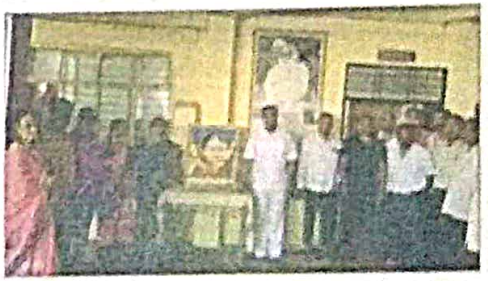

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

आंतरराष्ट्रीय योगदिन सहभागी विद्यार्थिनी

आजादी का अमृत महोत्सव...

कु. [illegible]

१५ अगस्त, २०२२ को देश आजादी के ७५ वर्ष पूर्ण मनायेगा। इस आजादी के ७५ वर्ष पूर्ण होने को मनाने का आगाज हुआ। प्रधानमंत्री जी ने १२ मार्च २०२१ को अहमदाबाद के साबरमती आश्रम में इस आजादी का अमृत महोत्सव का उद्घाटन किया। ये महोत्सव १२ मार्च २०२१ से १५ अगस्त २०२३ तक चलेगा।

प्रधानमंत्री मोदी जी ने १२ मार्च २०२२ में अमृत महोत्सव की शुरुवात की थी। उसी दिन महात्मा गांधी और उनके सहयोगियों द्वारा नमक इंग्रजी हुकूमत द्वारा लगाए विरोध में सत्याग्रह शुरुवात की थी। अंग्रेजी ने नमक कानून और नमक पर अधिकार जताया हुआ था। महात्मा गांधी जी ने के विरोध में यात्रा निकाली थी जो की साबरमती आश्रम से प्रारंभ थी। महात्मा गांधी जी ने २४ मार्च १९३० दांडी में समुद्र के किनारे नमक बनाकर अंग्रेजी के काले कानून तोड़ा था। ये यात्रा २४ दिन चल रही थी। ८० लोगों का सहभाग था। ३९० किलोमीटर चली इस पदयात्रा में हजारों में लोग जुड़े थे।

अमृत महोत्सव मनाने का उद्देश

आज भारत का अलग मुकाम है और फिर से नवनवीन [illegible] पार करते है। आज हर क्षेत्र में भारत आगे है पर जब भारत गुलामी की बेड़ियों में जकड़ा था तब इस देश को स्वतंत्र करने के लिए बहुत से सपूतों ने बलिदान दिया और बहुत कष्टों को आजादी का सपने है। ये समझ नहीं आता और उनके बलिदान की कहानी नहीं समझ आती। इसीलिए आजादी के बहुत महीन के माध्यम से सभी लोगों को आजादी के बारे बताना जरूरी है। ये अमृत महोत्सव उन वीर सपूतों की याद में है। जो अपना परिवार और अपना समस्त जीवन सिर्फ देश के हित में है।

अमृत महोत्सव कार्यक्रम –

आजादी का महोत्सव विशेष [illegible], धर्म और समाज का नहीं तो सभी भारतीयों के लिए महत्त्वपूर्ण है। अमृत महोत्सव राष्ट्रीय महोत्सव है। आजादी का अमृत महोत्सव [illegible] मनाया जायेगा और हर [illegible] अलग-अलग कार्यक्रम आयोजित किया जाता है। अमृत महोत्सव १२ मार्च से शुरू हुआ। जो आजादी ७५ सप्ताह तक चलेगा।

आजादी का अमृत महोत्सव सभी सरकारी संस्थाओं में धूमधाम से मनाया जा रहा है। [illegible] देश में जितने भी सरकारी [illegible] है उन सभी में राष्ट्रीय ध्वज फहराया जाता है। पाठशालाओं के बच्चों ने सांस्कृतिक कार्यक्रम में अपना हिस्सा होता है और आजादी का अमृत महोत्सव मनाते है। पाठशाला में [illegible] और जा रहा है बच्चों के लिए आजादी बहुत संघर्ष से [illegible] जा रही है। १५ अगस्त २०२१ से कार्यक्रम की शुरुवात [illegible] और प्रस्तावना [illegible] आवश्यक है। इस महोत्सव में देश की संस्कृति प्रदर्शित करने के लिए सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित किया है।

आजादी के अमृत महोत्सव में [illegible] लॉन्च किया। [illegible] होता है जो कोई भी [illegible] और [illegible] अपना फोटो [illegible] अपलोड करना पड़ेगा।

आजादी ७५ वर्ष अमृत महोत्सव भारत की उपलब्धि

आज भारत [illegible] है और बहुत [illegible] आगे जा रहा है। [illegible] विकास [illegible] होगा। आजादी के लिए भारत को कठिनाई का सामना करने जैसी की भुखमरी महंगाई गरीबी बहुत [illegible] इन सब कठिनाइयों से बाहर निकले। भारत नई संकल्पित आत्मनिर्भर भारत और सशक्त भारत के रास्ते पर अग्रेसर है।

लिटरेचर फेस्टिवल साहित्यप्रेमियों का [illegible]

कु. सायली [illegible]

आज तक हम लोगों ने वस्तुओं, प्राणियों, सब्जियों का बाजार देखा था। इस वर्ष दिनांक ५ मार्च से शुरू होकर १४ मार्च २०२२ तक इसका आयोजन भारत का गुलाबी शहर जयपुर में हो गया है। यह लिटरेचर फेस्टिवल का पंद्रवाँ संस्करण है। इस कार्यक्रम का धमाकेदार आयोजन वर्चुअल प्लेटफॉर्म पर किया गया है। दस दिनों तक चले इस कार्यक्रम में पर्यावरणीय जीवन को आधार बनकर जलवायू संकट में मानव की भूमिका यह चर्चा का विषय रहा है।

देश-विदेश के साहित्यकारों का सहभाग –

प्रस्तुत फेस्टिवल में विश्व के प्रसिद्ध लेखक सहभागी हो गये थे। जिसमें वर्ष २००२ के पुलित्जर पुरस्कार प्राप्त लेखक जोनाथ फ्रेंजेन ने हिस्सा लिया था। साथ ही ब्रिटिश कवि रूथ पेडल ने भी सहभाग दर्ज किया था। साथ ही भारतीय साहित्य अकादमी युवा पुरस्कार प्राप्त लेखक तनुज सोलंकी, अमेरिका के लेखक जोसेफ कोनराड, रॉबर्ट मैकफर्लेन, पद्मभूषण अवार्ड विजेता विद्या देहजिया और वरिष्ठ पत्रकार विनोद कापडी आदि साहित्यकारों का सहभाग प्रशंसनीय रहा है।

सुबह की शुरुआत :-

इस कार्यक्रम में सहभागी लोगों की सुबह सुखद संगीत से शुरू होगी। जिन्हें संगीत सुनने की आदत है उनके लिए मधुर संगीत का आयोजन किया गया था। इस संगीत में प्रसिद्ध भारतीय संगीत गायक उज्ज्व नागर, श्रीमती सोमबाला कुमार, आस्था गोस्वामी, प्रिया कानूनगों आदि लोगों ने हिस्सा लिया था। संगीत प्रेमियों के लिए यह सुनहरा मौका दिया गया था।

शाम का मनोरंजन :-

मनोरंजन मनुष्य का स्थायि भाव है। इसी कारण आए हुए लोगों को प्रसन्न कराने हेतु शाम के कार्यक्रमों का भी अच्छा आयोजन किया गया था। इसमें १३ मार्च को गणेश [illegible] फोर्ट में अपनी प्रस्तुति देने का काम करेंगे। साथ ही [illegible] कोमकली जो शास्त्रीय गायिका है। वह दिग्गज पंडित कुमार [illegible] की बेटी है। इस शाम की समाप्ति आर्क स्कूल ऑफ [illegible] जयपुर के फॅशन से हो गया था। इसी प्रकार लोगों की [illegible] ध्यान में रखकर यह आयोजन हुआ था।

खान-पान का अच्छा आयोजन –

इस कार्यक्रम में सहभागी लोगों के लिए अच्छी [illegible] व्यवस्था का आयोजन किया गया है। एक साथ अनेक [illegible] बेहतरिन खानसामाओं का हाथ का स्वाद चखने के लिए [illegible] सुबह ९ बजे से शाम ६ बजे तक अच्छे खाने के पदार्थ [illegible] को देखने का अनुभव मिल जाएगा। रात के समय फेस्टिवल [illegible] में आपकी भारतीय व्यंजनो का मजा उठाने का मौका [illegible] गया था।

प्रकाशकों की भीड –

इस फेस्टिवल में जयपुर बुकमार्क जो दक्षिण [illegible] प्रसिद्ध प्रकाशक है। यह इस फेस्टिवल के प्रमुख हिस्सा [illegible] कार्यक्रम में तमाम प्रकाशक बडी संख्या में उपस्थित थे। [illegible] लटरेचर एजेंट, अनुवादकों और लेखको के लिए एक मंच [illegible] दिया है। जो प्रसिद्ध प्रकाशक और व्यावसायिक लोगों [illegible] एक द्वार खुला कर दिया था।

उपर्युक्त पद्धति से इस वर्ष जो लिटरेचर फेस्टिवल [illegible] आयोजन किया गया था। वह बहुत ही प्रशंसा का कार्य [illegible] देश विदेश के प्रकाशक, अनुवादक और साहित्यकार [illegible] थे। यह हमारे जैसे साहित्य का अध्ययन करनेवाले छात्रों [illegible] प्रेरणादायी काम है। जिससे युवा साहित्यकार और अनुवादक [illegible] के लिए बनाने में इस कार्यक्रम का महत्वपूर्ण हिस्सा है।

मैं तुम्हारे जीवन में खुशियाँ
चुन-चुन कर भर दूँगा।
तुम देना साथ मेरा मे
हमेशा प्यार दूँगा ।।

अकेले बैठकर बस तुम्हे
याद किया करते है।
तुम नहीं हो पास, फिर
भी बात किया करते है ।।

मुझसे दूर न बैठो, थोडा
करीब आओ तुम।
ये प्यार का मौसम है,
जरा सा भीग जाओ तुम ।।

फुलों की महक से जाकर,
नाम तेरा पूछता हूँ।
तुम मिलोंगी कब जब यही
आस किये सुबह उठता हूँ ।।

मेरे दिल में रहने वाली एक
हँसी सा ख्वाब हो तुम।
प्यारी सी तेरी आँखो आखे है, प्यारी
सी तेरी आँखे है एक अधखुला गुलाब
हो तुम ।।

मेरे इस दिल ने आज तुझे
सनम पुकारा है।
इस दिल पर और कुछ नही,
बस नाम तुम्हारा है।

तुम साथ बनो तो जिन्दगी
भर का बनना यारा।
मिल गई जो तुम, फिर
बिछडना ना दोबारा ।।

जब पडोसी थे तो उन्हे पल
पल मिला करते थे।
पानी लाने का बहाना था
उन्हे हम नल पर मिला करते थे ।।

चमकते हुए सितारों की एक
शान हो तुम।
समझ में नही आता परी
हो या इंसान हो तुम ।।

तेरा मासूम-सा चेहरा इन
आँखो मे आता है।
दिन तो कट जाता है।
पर रातों को ये जगाता है ।।

दिल के कोरे कागज पर
लिख दे मेरा नाम।
बन जातू मेरी राधा
मैं बन जाऊँ तेरा श्याम

किसी भी शब्द को पढने से
पहले, तुम नजर आती हो।
क्या पढा था याद नही
ऐसे क्या कर जाती हो ।।

मेरे दिल से आज भी तेरे
नाम की खुशबू आती है।
इस दिल को कुछ नही
बस तू ही तू भाती है ।।

कानो मे पहनकर बाली
लगती हो मेरी रानी।
बना लो मुझे अपना राजा
करूंगा तुम्हारी गुलामी ।।

तेरे लिए आसमानों से चाँद
को उतार लाऊँगा।
तुम करना इंतजार, मैं तेरे
घर बारात लेकर आऊँगा ।।

लेकर आई हो फूल, क्या
मुझे देना चाहती हो।
लग रही हो खिली सी
फूल क्या दिल देना चाहती हो ।।

इस बुझे दीपक को, तेल और
बाती मिल जाए।
क्या माँगू उस खुदा से बस
तुझसा जीवनसाथी जीवनसाठी मिल जाए ।।

तेरी प्यारी बातों ने इस दिल
को लुभा दिया।
सच बताओ, सनम ऐसा क्या
मुझसे चुरा लिया ।।

मेरे दिलने किसी का नही,
तेरा दिल चुराया है।
खोया-खोया सा रहता हूँ।
जबसे तू करीब आया है ।।

छुपी हो यही कही मेरे इन
ख्यालो मे तुम।
गेरा बनाकर सजा लो
मुझे अपने बालों मे तुम ।।

तेरी यादें तेरा प्यार, करता है।
मुझे बेकरार। आ जाओ मिलने तुम,
काहे करवाती हो मुझे इंतजार ।।

English Section

All Our dreams can come true
if we have the courage
to pursue them

Walt Disney

Section Editor
Mr. Phase N. T.

Index

Prose Section

1	Seed Mother : Rahibai Soma Popere	Miss. Rutuja Jadhav	B.A.III	30
2	High Inflation	Miss. Nikita Yadav	B.A.III	32
3	Bhonga : Film Review	Miss. Sakshi Thorat	B.A.III	33

Seed Mother : Rahibai Soma Popere

Jadhav Rutuja Su
Class - B.A.

Rahibai Soma Popere, born in 1964, is an Indian farmer and conservationist. She helps other farmers return to native varieties of crops preparing hyacinth beans for self help groups. She is among three Indians on the BBC list of "100 women 2018".

Scientist Raghunath Mashelkar gave her the epithet "Seed Mother"

Born : 1964 (age 58 years) Ahmednagar.
Other Name : Seed Mother
Known for plant : Conservation of indigenous varieties
Awards Puraskar : Padma Shri. Nari Skakti
Eduction : None
Occupation : Farmer, Agriculturist, Conserationist

"Achievement seems to be connected with action. Successful men and women keep moving. They simply don't quit."

A quote slightly modified seems apt to say for wonder-woman Rahibai Soma Popere. Hailing from Kombhalne village in Maharashtra, India. Rahibai in fifities, has done what she has so far without so much as bugle sounding on her achivements. In fact despite her humble background, she accomplished what nobody can hope to achieve of extraordinary worth in their lifetime.

Let us then get to know Rahibai Soma Popere better !

An effort that paid off.........

It all began when Rahibai and her seven member family migrated to Akole Taluka of Aurangabad District of Maharashtra. While the family took farming during the rainy months, the remaining months went in work at the sugar factory as labours.

It was then that Rahibai concentrated on three of the seven acres of land that they had. They lavished all the care and toil given a loved one an three acres from that. She must have seen during her earlier days & being a quick learner picked up certain home truths about the land & what measures were essential to make the land deliver good yields. Transfer of knowlege to others...

But, she does not rest at simply doing good for herself. She believes in disseminating what life has tought her to farming community. She comes in contact with those agreeable to her logic & accepting her farming techniques.

Rahibai spends most her time training farmers from across the state in the use of traditional farming & irrigation techniques, measures she blieves will help crop growers mitigate the impact of climate change, & focus on native species of seeds.

Formation of Self-Help Groups :

Rahibai was not content that she reap the fruit of her efforts. She wished all in the community to benifit from what she knew & reaped from. So she started collecting local seeds with the help of other women farmers from Akole talkuka in Ahmednagar dist of Maharashtra. She formed a Self-Help group [SHG] named Kalsubai Parisar Biyanee Samvardhan Samiti to conserve native seeds.

The Recognition & Awards for her Fruitful Journey...

The knowledge passed down from her father and forefather & with her experience that helps her to modified seeds in several rular areas.

She is creating awarness in women for participation in the self-help movement, village sanitation, clean kitchen, seed conversation & food exhibitions.

She started with a nursery of black berry 9 types - 5000 seedlings, rice, vegetables, beans landraces & shared them with 210 farmer in 7 villages of Akole Block.

It is souls like Rahibai Soma Popere that brings smiles on her face. It's this groundmaking work celebrated at Kirloskar Vasundhara International film festival that popere was honoured at opening of the Event.

"May God give the 54 years old the energy & drive to continue her untiring efforts as long as she wishes so that generations upon generations of farming community could reap dividends from adopting her amazingly simple and logical ways that have confined many an agriculture pundits"

High Inflation

Yaday Nikita Manmohan B.A. III

Life is full of problems. Each day that comes up brings a new problem, and we have to bear the brunt of those problems. But there are some issues that don't just leave you. Inflation is one of them, which is constantly on rise.

Inflation means a constant rise in the price of essential commodities. Food, clothing, shelter, education, health and recreation are the basic human needs. If the needs of the common man are met easily, then the problem of inflation does not arise. But the prices of commodities in the market go up due to various reasons. When these prices begin to rise beyond the reach of the common man, the situation is called "inflation" Over the last few years, inflation has made life difficult for people. Natural disasters, such as droughts, floods, and snowstorms cause extensive damage to agriculture. As a result, food shortages seem to be rampant. Due to this shortage, prices of rice, cereals, fruits and vegetables have started rising in the market. As the sales of a product increase so do the prices of coal, petrol, diesel etc. increase inflation. Due to wars, strikes, riots, the supply of goods in the market not getting what it needs and the prices of goods are going up when the goods that growing population needs are not produc inflation begins to rise. Corruption hoarding also increase the price of goods.

Rising prices of esseential commodit make it difficult for the common man to ma the ends meet. The problems of the middle cla are getting worse. Poor people do not enough food even after working hard. Boys girls from poor families have to drop out school halfway through their educatio Children in normal households do not devel properly due to lack of proper nutrition. Girls marriageable age do not get married. T middle class is overwhelmed by debt. Inflatio is the main cause of social ills like th corruption, smuggling, bullying etc. Measures taken to control inflation are n succeeding. Even the government's efforts insufficient. Rising inflation can be curbed the government traders and the people act good faith. Rising inflation can be stopped if t government keeps an eye on the production goods and their scarcity. The traders prote themselves from corruption and the rest of t people lead a simple life.

Bhonga is an Indian Matathi Language drama film produced by Amol Hiraman Mahajan directed by Shivaji Lotan patil and written by the director himself Nishant Natharam Dhapse. Ramani Das has choreographed all songs. It features Amal Kagane and Photre in lead roles. The film also stars kapil Kamble and Shripad Joshi. The film has managed to win a total of five awards like Best Picture, at the Maharashtra State Government's 56th Film Awards. The film also won the Best Marathi film award in the feature film category at 66th National Film Awards

Theatrical, release poster.

Directed by -	Shivaji Lotan Patil
Written by -	Shivaji Lotan Patil Nishant Natharam Dhapse
Produced -	Amol Laxman Kagne Shivaji Lotan Patil Arun Hiraman Mahajan
Cinematography -	Raman Das
Release date -	24 September 2021.
Running time -	95 Minutes
Country -	India
Language -	Marathi

Story-

The film revolves around a middle-class muslim family where a nine-month-old baby is suffering from a chronic disease named cerebral hypoxia. This disease causes the amount of oxygen in the blood starts to drop and it impacts the brain. The family decides to leave their home and transfers to another place due to finacial difficulties. The new house stands back from a mosque The movie then recounts the story of the child's father, uncle and other villagers.

References-

1] Times of india indiatimes. com. 29 June 2021.
2] Panchal Komal (2019-08-09) original on 2019-08-09. Retrieved 2021-06-04.
3] Marathi 2019-08-09 from the original on 2019-08-11 Retrieved 2011-06-04.
4] From the original on 2019-11-06
5] 12 August 2019 from the original on 2020-01-09. Retrieved 2021-06-04.

सामाजिकशास्त्रे

विभाग

विभागीय संपादक
प्रा. रामकृष्ण वाघमारे

अंतरंग

१) इरॅटोस्थेनिस : एक महान तत्त्वज्ञ आणि भूगोलाचा जनक ३६

२) सेंद्रिय शेती : काळाची गरज ३७

३) गांधीवादी प्रेरणेच्या सात व्यक्ति ३९

४) भावनिक बुद्धिमत्ता ४०

५) व्यक्तिवेध : पद्मश्री एस. आर. रंगनाथन ४२

इरेटोथेनिस एक महान तत्त्वज्ञ आणि भूगोलाचा जनक

[illegible]

Geography = Geo+Graphia

Geo means - the Earth

Graphia means - the Science or Systematic study

[illegible]

सेंद्रीय शेती काळाची गरज

[illegible]

अधिक लक्ष देणे गरजेचे आहे. दुर्दैवाने तसे होताना दिसत नाही. शेतक-यांमध्ये शेतीविषयक ज्ञानाचा अभाव आणि असंघटितपणामुळे दिवसेंदिवस शेती व्यवसाय तोट्यात चालला आहे. त्यामुळे शेतक-यांना खरी गरज आहे सेंद्रीय शेती.

शेतीचे अनेक फायदे आहेत जसे की, सेंद्रिय शेतीमध्ये, पिकांच्या लागवडीसाठी महाग खते, किटकनाशके किंवा संकरीत बियाणे आवश्यक नसते. त्यामुळे अतिरिक्त खर्च होत नाही. स्वस्त आणि स्थानिक वस्तूंचा वापर करून, शेतकरी गुंतवणुकीवर चांगला परतावा मिळवू शकतो. भारत आणि जगभरात सेंद्रिय उत्पादनांना मोठी मागणी आहे, ज्यामुळे निर्यातीद्वारे अधिक उत्पन्न मिळते. रासायनिक आणि खत वापरलेल्या उत्पादनांच्या तुलनेत, सेंद्रिय उत्पादने अधिक पौष्टिक, चवदार आणि आरोग्यासाठी चांगली असतात. सेंद्रिय उत्पादनांची शेती ही रसायने आणि खतांपासून मुक्त आहे, त्यामुळे पर्यावरणाला हानी पोहोचत नाही.

सेंद्रीय शेती पद्धतीनुसार पारंपरिक बी-बियाणे वापरणे, जमिनीची धूप थांबविणे त्यासाठी योग्य ठिकाणी बांध घालणे, मशागत करणे शेण-गोमूत्राचा जास्त वापर करणे यामुळे पाणी वाफ्यात टिकून राहते. बैल मशागतीमुळे जमिनीची नांगरणी उत्तम होते. नांगरणी उत्तम झाल्यामुळे पिकांची वाढ चांगल्या प्रकारे होते. अशी शास्त्रोक्त पद्धतीने शेती केल्यास शेती उत्पादन वाढेल आणि पर्यायाने शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढेल. शेतक-यांना सुगीचे दिवस येऊन त्यांच्या आत्महत्या रोखता येतील. शेवटी काही असले तरी माणसाचे आरोग्य महत्त्वाचे असल्याने सेंद्रिय शेती शिवाय दुसरा कोणताही पर्याय शिल्लक राहणार नाही.

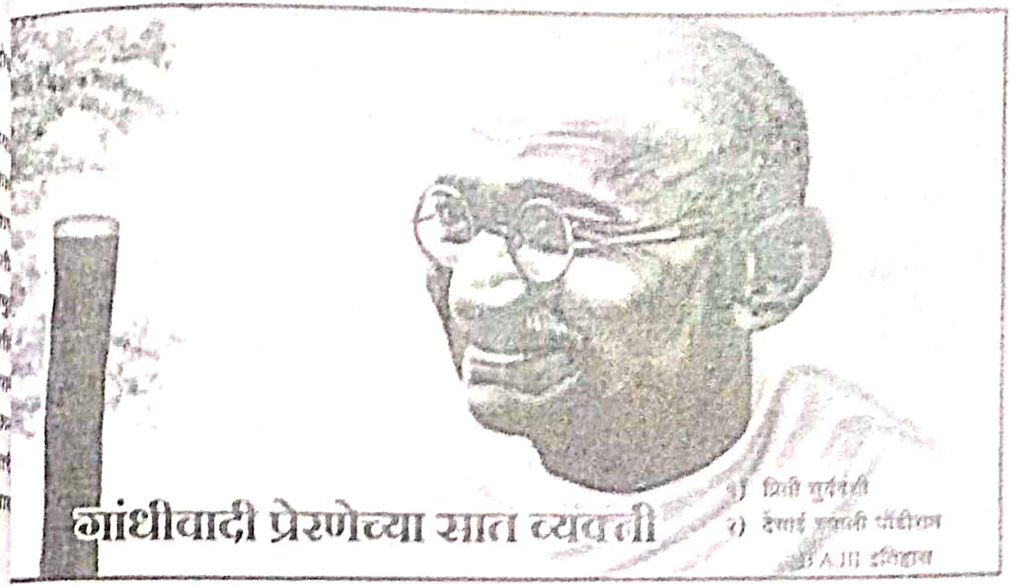

आरोग्यम् धनसंपदा !!!

गांधीवादी प्रेरणेच्या सात व्यक्ती

१) प्रिती सुर्यवंशी
२) देसाई प्रांजली पोंडीराम
B.A.III इतिहास

आपल्याला या जगात हवा असलेला बदल पाहण्यासाठी आपल्या स्वत मध्ये बदल होणे आवश्यक आहे. महात्मा गांधींचे हे वाक्य त्यापासून प्रेरणा घेत देशविदेशातील अनेकांनी सामाजिक परिवर्तनाच्या कार्यात स्वत ला झोकून दिले. त्यातील बऱ्याच जणांच्या वाट्याला भरपूर प्रसिध्दी झाली तर काहींच्या वाट्याला उपेक्षा आली. परंतू त्यांच्यातील बदल घडवून आणण्याची जिद्द अजिबात कमी झाली नाही.

यातील पहिले नाव आहे बंडू धोत्रे साधा सर्पमित्र ते जंगल व वन्यप्राणी वाचवणारा हाडाचा कार्यकर्ता. घरची आर्थिक परिस्थिती अत्यंत दरिद्री वडील आठवडा बाजार करणारे या गरीबीमुळे फारसे शिक्षण न घेणारे बंडू धोत्रे यांना सैन्यात जायचे होते. पण त्यांना हे शक्य न झाल्याने त्यांनी जंगल व त्यातील प्राणी यावर विशेष जीव लावला व त्या प्रेमातूनच ते कार्यकर्ते बनले. व त्यातून प्रसिध्दीस आले. ताडोबा येथे १५ दिवस उपोषण केले त्याची दखल देशभरात घेतली गेली. जंगलातील तलाव संवर्धन असो कि किल्ल्यांची डागडुजी असो ते नेटाने काम करीत.

दुसरे उदा. म्हणजे रविंद्र व स्मिता कोल्हे या दाम्पत्याचे त्यांनी मेळघाटातील आदिवासींना आरोग्य सेवा देण्याचे काम व त्यांच्या जमिनीचे प्रश्न सोडविण्याचे काम केले तसेच अंधश्रध्दा भाकडबंदकी अशा पाशात विचारात गुंतलेल्या आदिवासी समाजाला मुख्य प्रवाहात आणले तिसरे नाव म्हणजे मोहन हिराबाई हिरालाल व देवाजी तोफा या जोडीने १९७० च्या दशकात जयप्रकाश नारायणांच्या आंदोलनानी प्रेरित होऊन, बाबा आमटे बरोबर समाज कार्याला सुरुवात केली. जंगलात राहणाऱ्या आदिवासींचे प्रश्न समजून घेण्यासाठी त्यांनी कित्येक दिवस जंगल प्रवास केला व आदिवासींचा अभ्यास केला व आदिवासी कृती कार्यक्रम आखला तरच त्यांचा शाश्वत विकास होऊ शकतो.

चौथे नाव मतीन भोसले हा फासे पारधी जमातीचा शिक्षक होता. मेळघाटात शिक्षक म्हणून काम करीत होता. त्यांनी फासेपारधी मुलांसाठी प्रश्न चिन्ह नावाची शाळा काढली आज ही ५०० मुले शिक्षण घेत आहेत. त्यामुळे हा समाज मुख्य प्रवाहात येऊ लागला.

पाचवे नाव आमटे कुटुंबातील दिगंत अनिकेत, प्रकाश मंदा, अनघा व समीक्षा. या सर्वांनी आदिवासींना आरोग्य सेवा, शिक्षणाचे कार्य, शेतीच्या विकासासाठी तलाव इ. ची सोयी सुविधा निर्माण केल्या.

सहावे नाव सतीश गोगुलवार व शुभदा देशमुख त्यांनी आदिवासीसाठी आम्ही आमच्या आरोग्यासाठी हा प्रकल्प उभारला सतीशने डॉक्टरांचे काम केले व शुभदाने समाज कार्य केले. त्यांनी वन औषधी तयार करणे मट होत चाललेल्या धान्याच्या जाती जतन करणे, महिला बचत गट अशी अनेक समाजकार्ये केली.

शेवटचे नाव डॉ अभय व राणी बंग या दांपत्याने महान प्रकल्पाच्या माध्यमातून आरोग्य सेवा देऊन गुण कार्य त्यासाठी सुसज्ज रुग्णालय उभारले, लहान मुलांना वेळेवर उपचार करणे ही दोघांची खासियत होती त्यामुळे अनेकांना जीवदान मिळाले. तसेच कुपोषणाच्या समस्यांसाठी अभ्यास करून उपाय योजना सुचविल्या. तसेच सरकारी यंत्रणा व सेवा क्षेत्र हातात हात घालून काम केले तर अनेक प्रश्न मार्गी लागतात हे दाखवून दिले.

वरील सर्वांनीच महात्मा गांधीच्या सद्भावनेचा विचार जिवंत ठेवण्याचे काम केले आहे.

भावनिक बुद्धिमत्ता

मानवी जीवनात भावनांचे अधिष्ठान कायमच अधोरेखित राहिले आहे. आपल्या भावनांद्वारेच आपले वर्तन बऱ्याच वेळेस निर्धारित होत असते. या सूत्राचा आधार घेऊनच गोलमन यांनी 'भावनिक बुद्धिमत्ता' ही संकल्पना मांडली. बुद्धिमत्तेच्या इतर प्रकार काहीसा वेगळा आहे. गोलमन यांनी भावनिक बुद्धिमत्ते बुद्धिमत्ता हा प्रकार काही वेगळा आहे. बुद्धिमत्तेचे पाच घटक सांगितले आहेत.

१. स्वतःच्या भावना समजावून घेणे.

२. स्वतःच्या भावनावर नियंत्रण ठेवणे.

३. स्वतःच्या भावना योग्य मार्गाने व्यक्त करणे.

४. दुसऱ्यांच्या भावना समजावून घेणे.

५. भावनांचा उपयोग कार्याला दिशा देण्यासाठी करणे.

ज्या व्यक्तीमध्ये भावनिक बुद्धिमत्ता चांगली असते ती व्यक्ती नातेसंबंध व्यवस्थित हाताळू शकते. यशामध्ये बुद्धिमत्तेचा वाटा २५ टक्के असतो तर भावनिक बुद्धिमत्तेचा ७५ टक्के. भावनिक बुद्धिमत्ता म्हणजेच इमोशनल इंटेलिजन्स इमोशनल कोशंट मध्ये (एक्यू) मोजली जाते. कॉमन सेन्स, समज, सहानुभव, सकारात्मक वृत्ती, प्रगल्भता, संयम, चिकाटी, सहिष्णुता, लवचिकता हे सारे व्यक्तिमत्त्वाचे पैलू परस्परसंबंधित असतात.

उच्च भावनिक बुद्ध्यांक असणाऱ्या व्यक्तींची वैशिष्ट्ये:

१. भावनिक दृष्ट्या अस्थिर व असंयमी.

२. आशावादी स्वावलंबी

३. आनंदी व उत्साही

४. शांत समाधानी

निम्न भावनिक बुद्ध्यांक असणाऱ्या व्यक्तींची वैशिष्ट्ये.

१. भावनिक दृष्ट्या अस्थिर व असंयमी

२. निराशावादी व परावलंबी

३. दु:खी व उदासीन

४. ही शांत व समाधानी

जॉन मेयर आणि पीटर सॅलोव्हे या मानसशास्त्रज्ञांनी भावनिक बुद्धिमत्ता या संज्ञेचा सर्वप्रथम वापर केला डॅनियल गोलमन १९९५ यांनी भावनिक बुद्धिमत्ता या संकल्पनेत मोठ्या -: प्रमाणावर प्रसिद्धी दिली.

जॉन मेयर आणि पीटर सॅलो यांची व्याख्या:

स्वतःच्या व इतरांच्या भावनांच्या आकलनाची व त्यांच्या व्यवस्थापनाची क्षमता भावना मधील फरक जाणून घेण्याची क्षमता आणि या माहितीच्या आधारे स्वतःच्या विचारांना आणि कृतींना योग्य दिशा देण्याची क्षमता म्हणजे भावनिक बुद्धिमत्ता होय.

भावनिक बुद्धिमत्तेचे [illegible]

१. भावनांची जाणीव होण्याची क्षमता :

स्वतःच्या व इतरांच्या भावना ओळखणे आणि त्यांचे अर्थ विवरण करता येणे उदा. १२ [illegible] उपयोगात आणण्याची क्षमता, विचार करणे आणि समस्या सोडविणे या बौद्धिक कार्याकरिता भावनांचे संबंधित माहिती उपयोगात आणता येणे.

३. भावना समजावून घेण्याची क्षमता -

भावनिक भाषा लक्षात घेता येणे आणि विविध भावना मधील संबंधाचे आकलन करून होता येणे.

४. भावनांचे व्यवस्थापन करण्याची क्षमता : स्वतःच्या आणि इतरांच्या भावनांचे व्यवस्थापन करता येणे करणारे मानवी वर्तनाचा शास्त्रीय रितीने अभ्यास शास्त्र म्हणजे मानसशास्त्र होय, मानसशास्त्रात मानवी वर्तन निर्धारित करणाऱ्या सर्व घटकांचा सखोल अभ्यास केली जातो. उदा., मज्जासंस्था, अध्ययन प्रक्रिया, प्रेरणा, भावना, विविध मानसिक प्रक्रिया इत्यादी वेगवेगळ्या प्रकारची संशोधने मानसशास्त्रात सतत होत असतात. यातूनच नवनवीन शाखा व संकल्पना उदयास आल्या. यातील काही नव संकल्पना व शाखा पुढीलप्रमाणे

सकारात्मक मानसशास्त्र

(पॉझीटीव्ह सायकॉलॉजी) मार्टिन सेलिग्मन (२०००) यांनी पॉझिटिव्ह सायकॉलॉजी अर्थात सकारात्मक मानसशास्त्र ही मानसशास्त्राची नवीन शाखा निर्माण केली. सकारात्मक दृष्टिकोन, सकारात्मक भावना, सकारात्मक विचार आणि याचा व्यक्तींवर त्यांच्या कार्यावर, वर्तनावर आणि स्वास्थ्यावर काय परिणाम होतो याचा अभ्यास या शाखेत केला जातो. सकारात्मक मानसशास्त्राचे मुख्य ध्येय म्हणजे मनुष्यातील नकारात्मक विचार काढून टाकून नवीन सकारात्मक विचारांना रुजवणूक करणे होय व्यक्तींमध्ये [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] बुद्धिमत्ता [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] सकारात्मक मानसशास्त्र [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] दृष्टिकोन [illegible] [illegible] त्यामुळे सकारात्मक मानसशास्त्र हे आधुनिक [illegible] मानसशास्त्र हे आधुनिक काळातील एक महत्त्वाची शाखा आहे.

शून्याच्या वरील जीवन :

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] अभ्यास सकारात्मक [illegible] [illegible] [illegible] ठिकाणी शून्य आहे [illegible] [illegible] आरोग्य [illegible] मानसशास्त्र शून्य [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] जीवनाचा [illegible] [illegible] [illegible] आरोग्य [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] शून्याच्या [illegible] [illegible]

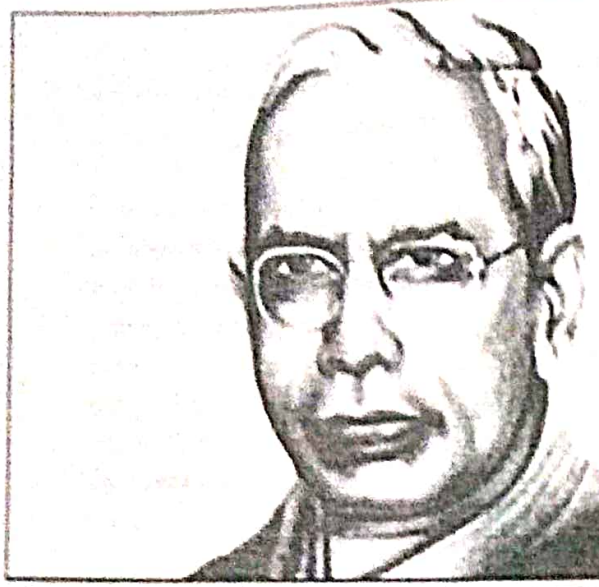

व्यक्तिवेध: पद्मश्री

डॉ. शियाली रामामृत रंगनाथन
(भारतीय ग्रंथालयशास्त्राचे जनक)

कु. कुंभार अर्चना भाऊसो (द्वितीय वर्ष वाणिज्य)
प्रा. विकास विलास बर्गे (ग्रंथपाल)

डॉ. रंगनाथन हे गणितज्ञ, लेखक आणि थोर ग्रंथपाल होते. त्यांचा जन्म मद्रास प्रांतातील शियाळी या महाल्लक्षा गावात झाला. विद्यापीठशेत त्यांनी संस्कृत भाषेचे अध्ययन केले, नंतर त्यांनी इंग्रजी विषयात बी. ए. ची पदवी संपादन केली. गणित विषय घेवून त्यांनी एम. ए. ची पदवी घेवून त्यांनी एल. टी. (आताची बी. एड.) ही पदवी संपादन केली. रंगनाथन हे सतत येणाऱ्या परिस्थितीला तोंड देत पुढे जात राहिले. उच्चविद्याविभूषित असून देखील त्याकाळी दुर्लक्षित असणारा ग्रंथपालन व्यवसाय त्यांनी स्वीकारला.

डॉ. रंगनाथन ह्यांच्या ग्रंथालय क्षेत्रातील अतुलनीय योगदानासाठी भारत सरकारने त्यांना १९५७ मध्ये पद्मश्री पुरस्कार देवून गौरव केला. प्राध्यापकाची नोकरी सोडून त्यांनी १९२४ मद्रास विद्यापीठाचे ग्रंथपाल पद स्वीकारले. मद्रास विद्यापीठाने रंगनाथन यांना लंडन येथे स्कूल ऑफ लायब्ररी सायन्स यांठिकाणी ग्रंथपालन व्यवसायाचे शिक्षण घेण्यासाठी पाठविले. मद्रास विद्यापीठात त्यांनी १९२४-१९४४, बनारस हिंदू विद्यापीठात १९४४-१९४६ आणि दिल्ली विद्यापीठात १९४७-१९५५ कार्य केले. त्यांनी ग्रंथालय शिक्षण प्रसाराकडे विशेष लक्ष दिले.

१९२८ मध्ये मद्रास ग्रंथालय संघाची स्थापना केली. याच संघाने भारतात ग्रंथालय शिक्षणाची सुरुवात केली. १९३३ मध्ये त्यांनी भारतीय ग्रंथालय संघाची स्थापना केली. मद्रास विद्यापीठात १९३१ मध्ये बी.लिब. आणि १९३७ मध्ये एम. लिब. चा अभ्यासक्रम सुरू केला. बनारस हिंदू विद्यापीठात १९४२ मध्ये ग्रंथालय विभाग सुरू करण्यात आला. दिल्ली विद्यापीठात अनुक्रमे १९४७, १९४८ आणि १९५० मध्ये बी.लिब. एम. लिब. आणि पीएच. डी. चे अभ्यासक्रम सुरू करण्यात आले. डॉ. रंगनाथन यांच्या विशेष प्रयत्नाने बेंगलोर येथे १९५७ मध्ये डोक्युमेंट रिसर्च ट्रेनिंग सेंटर सुरू करण्यात आले.

डॉ. रंगनाथन यांनी विपुल लेखन केले. त्यात ग्रंथालयशास्त्राचे पाच सिद्धांत, कोलन, क्लासिफिकेशन प्रोलेगोमिना टु लायब्ररी क्लासिफिकेशन हे महत्वाचे ग्रंथ आहेत. त्यांनी विविध विषयांवर लेखन केले. त्यांनी आदर्श ग्रंथालयाचा मसुदा तयार केला. ग्रंथालय शास्त्राच्या अभ्यासाकरिता त्यांनी अनेक देशांना भेटी दिल्या, या प्रवासाचा सर्व वृतांत ग्रंथालय प्रवास या ग्रंथात विशद केला आहे. डॉ. रंगनाथन यांना दिल्ली विद्यापीठाने १९४८ मध्ये डी. लिट. पदवी दिली. १९६४ मध्ये त्यांना भारत सरकारने नॅशनल रिसर्च प्रोफेसर हा किताब बहाल केला. १९६४ मध्ये युनिवर्सिटी ऑफ पिट्सबर्ग या विद्यापीठाने डी. लिट. पदवी दिली. १९७० मध्ये अमेरिकन लायब्ररी असो. ने मार्गरेट मान पुरस्कार देवून गौरव केला.

जागतिक कीर्तीचे ग्रंथपाल डॉ. रंगनाथन यांचे कार्य सर्वांना प्रेरणादायी आहे. सर्व ग्रंथपाल शिक्षक आणि विद्यार्थी यांना ग्रंथालयाच्या माध्यमातून ज्ञानाची कवाडे खुली करण्यात मोलाचे योगदान देणाऱ्या डॉ. रंगनाथन यांच्यासारख्या व्यक्ती भारतासाठी भूषण आहेत. त्यांनी केलेले कार्य हे सदैव स्मरणात राहील.

वाणिज्य
विभाग

"A truly rich man is one whose children run into his arms when his hands are empty."

विभागीय संपादक
प्रा. विक्रम काटे

अंतरंग

१) शेअर बाजार-समज, गैरसमज आणि वस्तुस्थिती	कु. मोरे पुजा सुरेश	४५
२) डिजिटल करन्सी-एक नवी सुरूवात	कु. कुंभार श्वेता सुहास	४७
३) आठवडी बाजार-एक संकल्पना	कु. कोळपे स्नेहल प्रकाश	४८

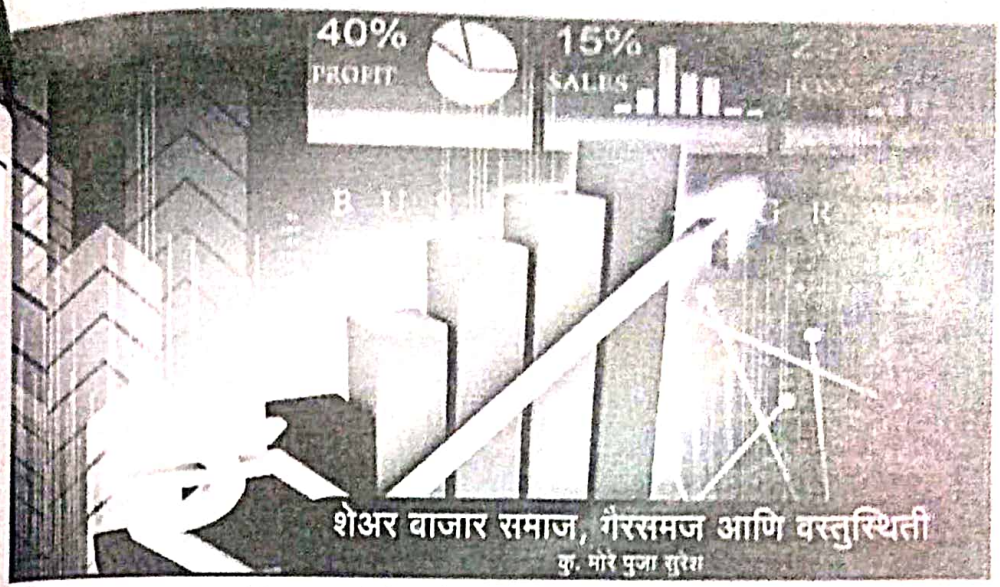

शेअर बाजार समाज, गैरसमज आणि वस्तुस्थिती

कु. मोरे पुजा सुरेश

आपण सर्वांना यांची म्हण माहितीच असेल म्हणजेच अर्धवट ज्ञान हे धोकादायक गोष्ट आहे. ज्या गोष्टी कृती आपण करणार आहोत त्याबद्दल ची संपूर्ण माहिती आपल्याला असणे गरजेचे आहे. अपूर्ण माहिती घेऊन ते काम व कृती पूर्ण करू शकत नाही. तुम्हाला संगणक चालवायला शिकायचे आहे. त्यासाठी नुसती माहिती घेऊन चालत नाही. संगणक कसा चालु करायचा ? संगणकाची कोण कोणते   या वापर केला पाहिजे ? संगणक चालू केल्यानंतर त्यामध्ये काम कसे करायचे ? कोण कोणते सॉफ्वेअर वापरावयाचे ? अशा अनेक प्रश्नांची उत्तरे माहित झाल्यावर ज्या व्यक्तीला संगणकाचे संपूर्ण ज्ञान आहे. त्याच्याकडून संगणक चालवण्याचे शिक्षण घेऊन त्याची वस्तुस्थिती काय आहे. हे जाणून घेणे महत्त्वाचे आहे.

सोन्याचं अंड देणारी कोंबडीची कथा सर्वांना माहित असेलच या कथेमध्ये एक दिवस एका माणसाला एक जादूची कोंबडी सापडते. ती कोंबडी त्या माणसाला दररोज सोन्याची एक अंडे द्यायची सोन्याच्या अंड्यामुळे तो माणूस खूप श्रीमंत झाला. असेच एक दिवस त्या बायको त्याला म्हणाली आपण किती दिवस एक अंड्याची वाट बघत बसणार ? ही कोंबडी सोन्याचे अंडे देते म्हणजे तिच्या पोटात बरंच सोनं असेल आपण कोंबडीला मारुन टाकूया आणि तिच्या पोटामधून सगळं सोन बाहेर काढूया त्या माणसाला स्वतःच्या बायकोच्या बोलण्यावर विश्वास बसतो. त्याला जास्त सोन्याची हाव सुटते. तो कोंबडीला मारून टाकतो आणि बघतो तर कोंबडीच्या पोटामध्ये काही सुध्दा सोने नव्हते. ती कोंबडी जादूने सोन्याची अंडी देत होती. आता त्याला रोज एक अंडे मिळणे बंद झाले यावरून असे समजते. की त्या व्यक्तीला वस्तुस्थितीची माहिती नसल्याने अज्ञानी असल्यामुळे त्याने स्वतःचे नुकसान करून घेतले त्याचप्रमाणे अर्धसत्य बऱ्याच जणांना माहित असते परंतु पूर्ण सत्य हे फार कमी लोकांना माहित असते. परंतु पूर्ण सत्य हे फार कमी लोकांना माहीत असते.

शेअर बाजाराची समज, गैरसमज आपल्या भारतीय समाजात चांगलेच मूळ धरून आहेत. आपण

टीव्हीवर, न्यूज पेपर मध्ये शेअर बाजार कोसळला सेन्सेक्सने आज भरारी घेतली अशा बातम्या दररोज बघत असतो. पण शेअर बाजार का कोसळला ? शेअर बाजाराने का भरारी घेतली ? या पाठीमागील कारणांचा आपण कधीही शोध घेत नाही. जर आपण या कारणांचा शोध घेतला तर निश्चितच आपण शेअर बाजाराची काही प्रमाणात माहिती घेत आहोत असे म्हणू..

शेअर बाजारासंबंधीचे समज, गैरसमज व वस्तुस्थिती आहे ती पुढील प्रमाणे पाहुया

१) शेअर बाजार हा एक सट्टा किंवा जुगार आहे का ?

वस्तुस्थिती - जोपर्यंत शेअर बाजार आणि सट्टा यामधील फरक लोकांना लक्षात येत नाही. तोपर्यंत लोक शेअर बाजाराला सट्टा खेळताना पॅन कार्ड, आधार कार्ड, बँक खाते, चेक लागतो का ? याचे उत्तर सर्वांना माहित आहे. पण शेअर मार्केटमध्ये ट्रेडिंग करण्यासाठी डिमॅट खाते उघडावे लागते त्यासाठी वरील सर्व कागदपत्रे जमा करावे लागतात. शेअर बाजारात केलेल्या गुंतवणुकीतून मिळालेला फायदा व तोट्याचा हिशोब इनकम टॅक्स रिटन भरताना द्यावा लागतो. तसेच शेअर मार्केटचा व्यवहार व या दोन संस्थांच्या माध्यमातून चालत असतो. शेअर बाजाराच्या सर्व व्यवहारांवर लक्ष ठेवण्यासाठी त्याचे नियमन व नियंत्रण करण्यासाठी या नावाची एक सहकारी संस्था कार्यरत आहे. त्यामुळे शेअर मार्केटला सट्टा बाजार म्हणणे हा सर्वात मोठा गैरसमज आहे.

२) शेअर मार्केटमधील ब्रोकर हाच शेअर बाजाराचा तज्ञ असतो का ?

वस्तुस्थिती - आपल्या ग्राहकाला सेवा देणे, शेअरची खरेदी-विक्री करण्यासाठी एक विश्वसनीय प्लॅटफॉर्म उपलब्ध करून देणे असे अनेक कामे शेअर ब्रोकर करत असतो. परंतु आताच्या बदलत्या जगामध्ये ब्रोकरची स्पर्धा वाढलेली आहे. ग्राहकांना आकर्षित करण्या... ब्रोकर कोणकोणत्या शेअरमध्ये ट्रेडिंग करावे ? ... टीप देण्याचे काम करतो. परंतु कोणताही ब्रोकर आप... देखील आहेत.

३) गोपनीय व आतल्या बातम्यांवर आधारित गुंतव... फायदेशीर ठरते का ?

वस्तुस्थिती - अनेक वेळा गोपनीय व आतल्या बात... हेतु पुरस्सर पसरवलेल्या असू शकतात. तेव्हा अ... बातम्यांवर विश्वास ठेवून कधीही गुंतवणूक करू न... अशा प्रकारच्या बातम्या सर्व सामान्यापर्यंत पोहोचण्य... उशीर झालेला असतो. त्याचे प्रमाणे आणि अशा सोश... मीडिया साधनांमार्फत या बातम्या हेतुपुरस्स... पसरविलेल्या असतात.

४) मध्ये गुंतवणूक करणे नेहमीच फायदेशीर ठरते का ?

वस्तुस्थिती - शेअर बाजारामध्ये ज्यावेळेस लिस्ट होत... त्यावेळेस शेअर बाजाराची वातावरणही तेजीचे असाव... मधून चांगले मिळू शकते. तसेच शेअर बाजाराती... कंपनीचे फंडामेंटल स्ट्राँग असले पाहिजे. त्या कंपनीच... व्यवसाय भविष्यात वाढणारा असला पाहिजे. त... यामधून चांगला फायदा मिळतो.

५) व्यवहार करून रोज कमाई करता येते का ?

वस्तुस्थिती - दैनंदिन शेअरची खरेदी-विक्री करू... सातत्याने पैसा कमविणे फारच कठीण आहे. इंट्रा... मधील नुकसान कर आणि ब्रोकरेज मुळे स्वतःचे भांडव... दिवसेंदिवस घटत जाण्याची शक्यता असते.

याव्यतिरिक्त अनेक समज-गैरसमज समाजामध्ये दिसून येतात. योग्य दिशेने काम केल्यास नक्कीच शेअर बाजारामध्ये आपल्याला यश मिळू शकते.

डिजिटल करन्सी एक नवी सुरुवात...

प्रा. स्नेहा कुंभार

डिजिटल चलन-

डिजिटल चलन ही अशी मालमत्ता आहे जी प्रामुख्याने डिजिटल संगणक प्रणालीवर व्यवस्थापित केली जाते. डिजिटल चलनांच्या प्रकारांमध्ये क्रिप्टोकरन्सी आभासी चलन आणि मध्यवर्ती बँक डिजिटल चलन यांचा समावेश होतो. डिजिटल चलने पारंपारिक चलनांप्रमाणेच गुणधर्म प्रदर्शित करतात. परंतु सामान्यतः मुद्रित नोटा आणि नाणी असलेल्या चलनांमध्ये त्यांचे स्वरूप नसते. ते भौतिक स्वरूपात असतात.

डिजिटल चलनाचा वापर भौतिक वस्तु आणि सेवा खरेदी करण्यासाठी केला जाऊ शकतो. परंतु ऑनलाईन गेममध्ये वापरण्यासारख्या विशिष्ट समुदायांसाठी देखील प्रतिबंधित केले जाऊ शकते.

इतिहास-

डिजिटल चलनांची उत्पत्ती १९९० च्या दशकात डॉट-कॉम बबलपासून आहे. २००६ मध्ये आणखी एक डिजिटल चलन सेवा स्थापन झाली ती म्हणजे लिबर्टी रिझर्व्ह होय. पॉन्झी योजना आणि मनी लॉंडरिंगसाठी अनेक डिजिटल चलन ऑपरेशन्स वापरल्या गेल्या आणि परवान्याशिवाय चालवल्या गेल्याबद्दल यूएस सरकारने त्यांच्यावर कारवाई केली. २००५ च्या सुरुवातीस नाणी किंवा नाणी च्या मेसेजिंग प्लॅटफॉर्मवर कम्यूनिटी आधारित डिजिटल चलनाचा एक प्रकार म्हणून पदार्पण आली.

डिजिटल चलनाचे उपप्रकार आणि तुलना-

विशिष्ट प्रकार आणि मेटा-ग्रुप नाम म्हणून डिजिटल चलने-

डिजिटल चलन हा डिजिटल चलनाच्या उप-प्रकारांच्या मेटा ग्रुपचा समावेश करण्यासाठी वापरला जाणारा शब्द आहे. डिजिटल चलनाचे अनेक आणि असंख्य उप-प्रकार तयार करून अंमलबजावणीची विस्तृत संख्या अस्तित्वात आहे.

डिजिटल विरुद्ध आभासी चलन-

अनियमित डिजिटल पैशाचा एक प्रकार म्हणून जी जारी केली जाते आणि सामान्यतः त्यांच्या विकासकांद्वारे नियंत्रण केली जाते आणि विशिष्ट आभासी समुदायाच्या सदस्यांमध्ये वापरली जाते आणि स्वीकारले जाते. विशिष्ट निधीने स्विकारली जाते. बिटकॉईन हे डिजिटल चलन आहे. परंतु आभासी चलनाचा एक प्रकार आहे.

डिजिटल विरुद्ध क्रिप्टोकरन्सी-

क्रिप्टोकरन्सी हा डिजिटल चलनाचा एक उप-प्रकार आहे. तसेच एक डिजिटल मालमत्ता आहे जी मालमत्तेचे हस्तांतर पीअर-टू-पीअर नेटवर्किंग आणि विकेंद्रीकरण यांच्या सत्यतेची पुष्टी करण्यासाठी क्रिप्टोग्राफीवर अवलंबून असते. बिटकॉईन ही पहिली सर्वात लोकप्रिय प्रणाली आहे जी क्रिप्टोग्राफीवर आधारित इलेक्ट्रॉनिक चलन प्रणाली आहे.

डिजिटल विरुद्ध पारंपारिक चलन-

पारंपारिक पैशाचा पूर्णतः संगणकावर ठेवलेला बँकेतील पैसा असतो. त्यांना डिजिटल चलनही मानले जाते. कोणीही असा युक्तिवाद करू शकतो की आपल्या वाढत्या कॅशलेस समाजाचा अर्थ असा आहे की, चलने डिजिटल बनत आहेत, परंतु त्या सादर केल्या जात नाहीत.

कायदा-

युरोपियन युनियनने २००१ मध्ये सुरू केलेल्या इलेक्ट्रॉनिक मनी संस्थांच्या व्यवसायाचे पालन, पाठपुरावा आणि विवेकपूर्ण पर्यवेक्षण यावर, २००९ मध्ये शेवटची दुरुस्ती केली. ही दुरुस्ती ई-मनी डायरेक्टिव्ह लागू केली आहे.

पेमेंट सर्व्हिसेस डायरेक्टिव्ह संयुक्त पेमेंट संस्था आणि इलेक्ट्रॉनिक मनी संस्थांचे विलीनीकरण करण्याच्या शक्यते वर्तन केले गेले.

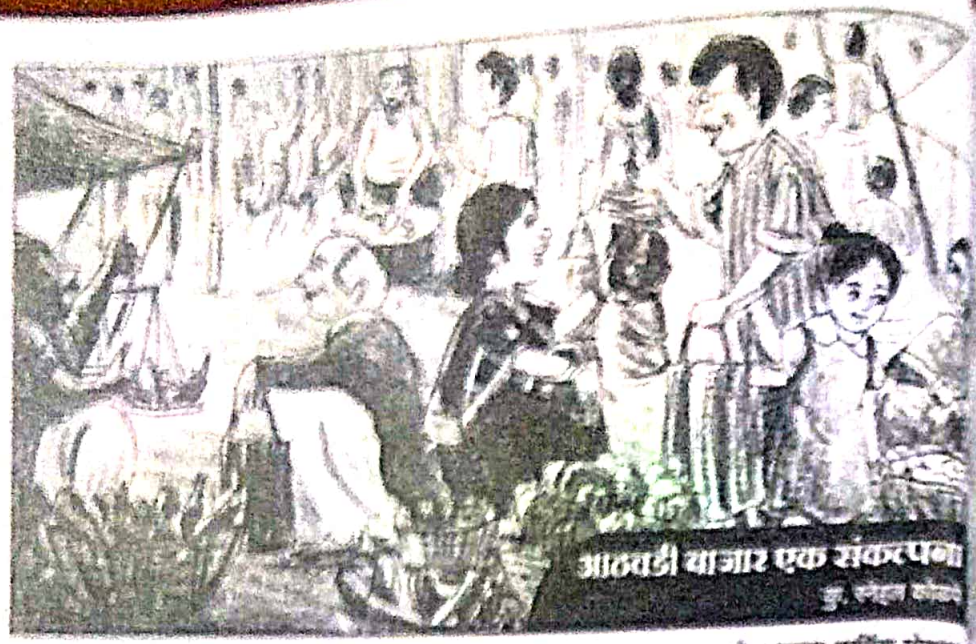

आठवडी बाजार एक संकल्पना

प्रा. [illegible]

आठवडी बाजार म्हणजे हा आठवड्याच्या एका ठराविक दिवशी व ठराविक स्थानी भरणारा बाजार होय. या ठिकाणी आजूबाजूच्या परिसरातील लोक आपल्या शेतातून किंवा दैनंदिन वापराच्या अशा दोन्ही वस्तूंची विक्री करण्यासाठी येत असतात. त्या ठिकाणी अशा लोकांमुळे त्या ठिकाणी बाजाराचे स्वरूप प्राप्त होते. त्यालाच लोकभाषेत बाजार असे म्हणता येईल. आपल्या दैनंदिन वस्तूंची खरेदी करणे त्या वस्तू आपल्या गावात उपलब्ध होणार नाहीत अशा वस्तूंना किंवा पदार्थांना या आठवडी बाजारात मोठ्या प्रमाणात मागणी असते.

आठवडी बाजार व्यवस्थापन ही संकल्पना पहायला गेले तर खूप जुनी असल्याचे आपल्याला दिसून येते. पूर्वीच्या काळी जेव्हा पैशाचे मूल्य ग्राह्य धरले जात नव्हते तेव्हा पैशाचे मूल्य ग्राह्य धरले जात नव्हते तेव्हा या आठवडी बाजाराला वस्तूच्या बदल्यात वस्तू अशा प्रकारे व्यवहार केले जात असत. पुढे हीच पद्धत कायमच होत वस्तूच्या बदल्यात वस्तू न देता त्याला आर्थिक मोबदला देऊ, लागू लागला. अशा प्रकारच्या बाजार भरविण्यात त्या गावाच्या किंवा परिसरातील मिळणाऱ्या किंवा दैनंदिन गरजा वापरणाऱ्या वस्तू खरेदी करण्यासाठी ग्रामीण भागात सामाजिनक (वस्तू ची खरेदी) करायची असेल तर अशा ग्रामीण भागात आठवडी बाजार हा एकमेव पर्याय राहतो.

आज आपण अशाच एका आठवडी बाजाराच्या सफारीवर जाणार आहोत. पंढज गाव [illegible] वसलेले आहे.

गावातील बहुतांश लोकांचा व्यवसाय शेती असल्याने शेतीला पूरक असे व्यवसायही तेथे चालतात. गावाच्या गरजा भागविण्यासाठी नित्याची दुकाने तेथे आहेत. काहीही सामान घ्यायचे असेल, तर आठवड्याचा बाजार हाच एकमेव पर्याय आहे. दर सोमवारी हा बाजार हाच एकमेव पर्याय आहे. दर सोमवारी हा बाजार भरतो. प्रत्येक शेतकरी आपापल्या शेतातून पिकलेल्या भाज्या, [illegible] विक्रीसाठी आणतात. [illegible] बाजारातील ओळखी [illegible] दुकाने [illegible] विक्री [illegible] लागते.

[illegible] जागा निश्चित नाही. ही गावाची बाब. [illegible] दिवशी [illegible] पुढे [illegible] पुस्तके [illegible] बाजारात लोकांसाठी जागा मिळावी म्हणून आधीच जाऊन [illegible] तिथे जागा धरून अभ्यास करत बसावे आणि आपली जागा निश्चित करण्यासाठी त्यापुढे [illegible] पुढे अभ्यासाची पुस्तके घेऊन बाजारात लोकांसाठी जागा मिळावी म्हणून आधीच जाऊन [illegible] तिथे जागा धरून अभ्यास करत बसावे आणि आपली जागा निश्चित करण्यासाठी धोतराचा लांब तुकडा पसरावा तेवढी जागा त्यांची त्या जागेसाठी [illegible] भाडे नसावे विक्रेत्यांचे हातावरचे पोट सकाळी-सकाळी भाजीच्या टोपल्या आणि ताजी [illegible] घेऊन येणारे शेतकरी पार थकून गेलेले असतात. काहींना तर लांबून यावे लागते.

बघता-बघता तासाभरात सगळा बाजार फुलून जातो. लालभडक टोमॅटो, कोवळी हिरवी गवार, भेंडी, [illegible], भाज्या, कोथिंबीर, मिरच्या, कोबी, काकडी, मुळा [illegible], अशा सगळ्या ताज्या ताज्या भाज्या कलात्मक रीतीने मांडल्या जातात. मग त्यांच्या ग्राहकांना खेचून घेण्यासाठी आरोळ्या सुरू होतात. ओरडून-ओरडून [illegible] पुरेल की काय, असे वाटू लागते. बाजारात स्त्रिया, पुरुष, मुली खरेदीसाठी येऊ लागतात. [illegible] सुरू होते. विक्रेते बैठकतात. एकदा [illegible] निवडलेल्या भाज्या, त्या बाजारापर्यंत [illegible]

[illegible] ग्राहकांना [illegible] सोडून [illegible]

[illegible]

[illegible]

ग्रामीण भागातील [illegible] आठवड्याचा बाजार [illegible] अविभाज्य भाग आहे. [illegible]

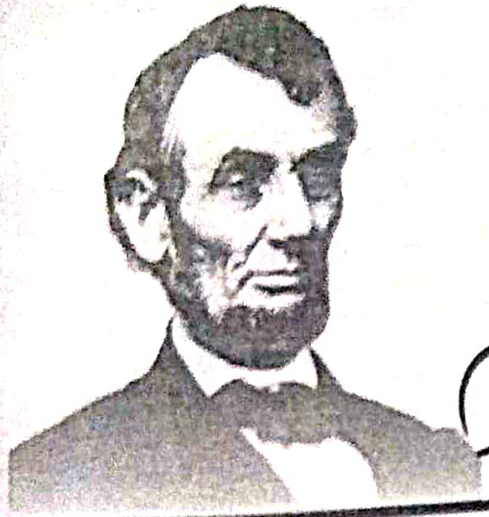

अहवाल

विभाग

"Discipline is just choosing between
what you want now and what you
want most"
-Abraham Lincoln

विभागीय संपादक
प्रा. शोभा कोरडे

अंतरंग

		पृष्ठ
* Individual Report 2021 - 22-		
* विभागिय अहवाल		
१)	मराठी विभाग	५२
२)	ग्रंथालय अहवाल	५२
३)	वाणिज्य विभाग	५३
४)	समाजशास्त्र विभाग	५४
५)	इंग्रजी विभाग	५४
६)	इतिहास विभाग	५४
७)	प्लेसमेंट सेल	५५
८)	स्टाफ लिस्ट	५६

मराठी विभाग अहवाल २०२१-२२

[illegible] उपक्रम राबविण्यात आले ते पुढील प्रमाणे.

मराठी विभागामार्फत सन २०२१-२२ मध्ये [illegible] दि. १५ सप्टेंबर २०२१ रोजी घेण्यात आल्या.

१. कर्मवीर जयंती निमित्ताने वक्तृत्व व निबंध लेखन स्पर्धा दि. १५ सप्टेंबर २०२१ रोजी घेण्यात आल्या.
२. वाचन प्रेरणा दिनाच्या निमित्ताने दि. १५/१०/२०२१ रोजी ग्रंथालय व मराठी विभाग यांच्यावतीने पुस्तक प्रदर्शन घेण्यात आले.
३. मराठी भाषा गौरव दिनाच्या निमित्ताने दि. २७ फेब्रुवारी २०२२ रोजी प्रा. डॉ. गायकवाड डी.आर. दयानंद कॉलेज सोलापूर यांचे व्याख्यान घेतले तसेच कवी कुसुमाग्रजांच्या प्रतिमेचे पूजन करण्यात आले.
४. महात्मा फुले यांच्या जयंती निमित्ताने महात्मा गांधी विद्यालय, उंब्रजचे प्राचार्य मा. अनिल पोतदार यांचे व्याख्यान दि. ११ एप्रिल २०२२ रोजी घेण्यात आले.
५. सामाजिक समता सप्ताहाच्या निमित्ताने प्रा. डॉ. सुभाष वाघमारे-छत्रपती शिवाजी कॉलेज, सातारा यांचे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे सामाजिक व शिक्षण विषयक योगदान या विषयावर व्याख्यान दि. १३ एप्रिल २०२२ रोजी घेण्यात आले.

मराठी विभाग प्रमुख,
प्रा. डॉ .अनिल उबाळे

ग्रंथालय विभाग अहवाल २०२१-२२

ग्रंथालय हे ज्ञानाचा आणि माहितीचा एक महत्त्वाचा स्त्रोत आहे महाविद्यालयातील अत्यंत महत्त्वाचा विभाग आहे. महाविद्यालयातील विद्यार्थी, शिक्षक आणि इतर सहकाऱ्यांसाठी वाचनसाहित्य पुरविणे, त्यांच्या माहितीविषय गरजा पूर्ण करणे, त्यांच्या संशोधन कार्यात सहकार्य करणे हे ग्रंथालयाचे प्रमुख कार्य आहे. वाचक हा ग्रंथालयाचा महत्त्वाचा घटक असल्याने त्यांना ग्रंथालयीन सेवा पुरविण्यासाठी सचोटीने प्रयत्न केला जातो. या अनुषंगाने सन २०२१-२०२२ या शैक्षणिक वर्षात ग्रंथालय विभागाने केलेल्या कामाचा अहवाल खालील प्रमाणे आहे.

१. ग्रंथालय विभागातर्फे रीडर्स क्लब हा व्हॉटसअ‍ॅप ग्रुप ११ ऑगस्ट, २०२१ रोजी सुरू करण्यात आला आहे. सदर ग्रुपच्या माध्यमातून महाविद्यालयातील शिक्षक आणि विद्यार्थी यांस वाचनसाहित्या विषयीची माहिती पुरविली जाते.
२. १२ ऑगस्ट रोजी भारतीय ग्रंथालयशास्त्राचे जनक डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांची जयंती साजरी करण्यात आली. १२ ऑगस्ट हा दिवस भारतात राष्ट्रीय ग्रंथपाल दिन म्हणून साजरा करण्यात येतो.
३. समता सप्ताहाचे औचित्य साधून ग्रंथ प्रदर्शन-२०२२ चे आयोजन १२ आणि १३ एप्रिल रोजी करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे उद्घाटन मा. एस.टी.साळुंखे (माजी सरपंच, उंब्रज) आणि प्राचार्य मा. अनिल पोतदार यांच्या हस्ते करण्यात आले. विविध विषयावरील समाजसुधारकांच्या चरित्रांची विद्यार्थ्यांना ओळख व्हावी, हा प्रदर्शनाचा उद्देश होता.
४. महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयाची ओळख व्हावी, या उद्देशाने ग्रंथालय भेट या कार्यक्रमाचे १२ आणि १३ ऑक्टोबर रोजी आयोजन करण्यात आले होते. त्यात म. गांधी विद्यालय, कन्या विद्यालय, रोटरी क्लब यांनी सहभाग नोंदविला.
५. महाविद्यालयातील विद्यार्थीनींना ग्रंथालय आणि ग्रंथालय कार्यप्रणाली यांची ओळख व्हावी या उद्देशाने २२ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी ग्रंथालय ओळख कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.
६. महाविद्यालयातील प्राध्यापक वर्ग आणि विद्यार्थ्यांसाठी N-List च्या माध्यमातून E-Books, E-Jounals चा ऑनलाईन एक्सेस देण्यात आला आहे. २०२१-२२ या वर्षी २१ सभासद याचा लाभ घेत आहेत.
७. महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनीमध्ये वाचनाची आवड निर्माण व्हावी यासाठी ग्रंथालय विभागामार्फत २६ फेब्रुवारी, २०२२ रोजी-शिवाजी कोण होता? २३ एप्रिल, २०२२ रोजी प्रकाशवाटा आणि २६ मे, २०२२ रोजी आठवणीतले शेवाळकर या पुस्तकांवर आधारित Book Talk हा कार्यक्रम घेण्यात आला.
८. लेखक आपल्या भेटीला या कार्यक्रमाच्या निमित्ताने मा. शिवाजी राऊत यांनी ४ डिसेंबर, २०२१ रोजी ग्रंथलयास भेट दिली आणि नवमत शिक्षण या ग्रंथाच्या दोन प्रती ग्रंथालयास भेट स्वरूपात दिल्या.

९. छ. शिवाजी कॉलेज, सातारा आणि श्रीमती [illegible] कॉलेज [illegible] सामंजस्य करार करण्यात आला.
१०. ग्रंथालय सल्लागार समितीची सभा ४ ऑक्टोबर, २०२१ रोजी घेण्यात आली, [illegible] करण्यात आली.
११. ग्रंथालय विभागामार्फत दैनंदिन नियोजित कामकाजाचा भाग म्हणून [illegible] आणि नियतकालिके यांची खरेदी करण्यात आली.

प्राचार्य डॉ. एस.एस. कांबळे यांचे मार्गदर्शन, ग्रंथालय सल्लागार समिती, सहकारी प्राध्यापक, [illegible] विद्यार्थी, शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्या सहयोगाने ग्रंथालयाचे कामकाज सुयोग्य रीतीने सुरू आहे.

प्रा. विकास [illegible]
ग्रंथालय विभागप्रमुख

वाणिज्य विभाग अहवाल २०२१-२२

वाणिज्य विभागामार्फत विद्यार्थ्यांचा सर्वांगिण, शैक्षणिक, बौद्धिक व व्यावहारिक विकास करण्याचे कार्य अव्याहतपणे चालू आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये विभागांतर्गत विद्यार्थिनींच्या शैक्षणिक व सर्वांगिण व्यक्तिमत्व विकासाच्या दृष्टीने विविध कार्यक्रम, कार्यशाळा, अभ्यास भेटी सेमिनार यांचे आयोजन केले जाते. सदर कार्यक्रमांचा अहवाल पुढीलप्रमाणे-

दि. ८ डिसेंबर २०२१ रोजी भारतीय युवा शक्ती ट्रस्टचे मा. श्री. श्रीकांत कुंभार यांचे उद्योजकता विकास या विषयावर एकदिवसीय कार्यशाळा संपन्न झाली. दि. २६ मार्च २०२२ रोजी शेअर मार्केट समज, गैरसमज व वस्तुस्थिती या विषयावर ऑनलाईन पध्दतीने कार्यशाळा घेण्यात आली. यावेळी मा. श्री. विक्रम जैन यांनी मार्गदर्शन केले.

तसेच दि. २६ मार्च २०२२ रोजी रोटरी क्लब ऑफ, उंब्रज व महिला बचत गट, उंब्रज यांनी भरविलेल्या प्रदर्शनास विद्यार्थिनी समवेत अभ्यास भेट देण्यात आली.

दि. २८ मार्च २०२२ रोजी डी. जी. कॉलेज ऑफ कॉमर्स, साताराचे मा. प्रा. श्रीकांत गंगावणे यांनी अर्थसंकल्प समजून घेताना या विषयावर मोलाचे मार्गदर्शन केले.

दि. २७ एप्रिल २०२२ रोजी वाणिज्य विभाग व प्लेसमेंट सेल अंतर्गत वाणिज्य विभागातील विद्यार्थीनींचा कॅम्पस इंटरव्यू आयोजित करण्यात आला. यामध्ये एकूण ७ विद्यार्थीनींची निवड विविध संस्थांमार्फत करण्यात आली.

दिनांक २ मे २०२२ रोजी रोटरी क्लब, उंब्रज व आरोग्य विभाग, उंब्रजच्या मोफत दंत तपासणी शिबिरास विद्यार्थ्यांसमवेत भेट दिली व विद्यार्थ्यांनीची दंत तपासणी करण्यात आली. त्यानंतर उंब्रज बाजारपेठेस विद्यार्थ्यांसमवेत अभ्यास भेट देण्यात आली.

तसेच चालू वर्षातील बी.कॉम. भाग-१ चा शेकडा निकाल ९६.६१% लागलेला आहे.

अशाप्रकारे शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये वाणिज्य विभाग अंतर्गत विविध कार्यक्रमांचे यशस्वी आयोजन करण्यात आले. त्यासाठी आम्हाला महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे सर, वाणिज्य विभाग प्रमुख प्रा. मनोहर माळगे सर तसेच वाणिज्य विभागातील प्रा. सोमनाथ गायकवाड, प्रा.सौ. शैलजा फाळके, प्रा. अश्विनी घाडगे, प्रा. गणेश गवळी या सर्वांचे अनमोल मार्गदर्शन लाभले.

प्रा. विक्रम काटे
वाणिज्य विभाग

समाजशास्त्र विभाग अहवाल २०२१-२२

रयत शिक्षण संस्थेचे, श्री. मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय उंब्रज येथील समाजशास्त्र विभाग कार्यरत आहे. विभागामार्फत २०२१ - २२ या वर्षी विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. त्यामध्ये शिवाजी विद्यापीठ आणि समाजशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने १३ वे राज्यस्तरीय समाजशास्त्र परिषदेचे अधिवेशन घेण्यात आले. तसेच आजादी का अमृत महोत्सव निमित्ताने समाजशास्त्र विभागाने संविधान प्रचारक लोक [illegible] यांच्या संयुक्त विद्यमाने भारतीय संविधान प्रश्नमंजुषा २०२२ घेण्यात आली. त्यामध्ये प्रथम तीन क्रमांक काढण्यात आले. तसेच समाजशास्त्र विभागा अंतर्गत समाजशास्त्रीय अभ्यास मंडळाची स्थापना करण्यात आली. त्याचबरोबर समाज सुधारक या विषयावर भिंती पत्रिका प्रकाशित करण्यात आली. समाजशास्त्र विभागाचा दरवर्षी निकाल हा विद्यापीठाच्या निकाला पेक्षा जास्त लागण्याची परंपरा समाजशास्त्र विभागाने टिकवली आहे. समाजशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. मच्छिंद्र सकटे यांची शिवाजी विद्यापीठाच्या अभ्यास मंडळाचे अध्यक्ष आहे. तसेच या वर्षी १३ वे राज्यस्तरीय समाजशास्त्रीय अधिवेशना मध्ये समाजशास्त्रीय परिषदेचे अध्यक्ष म्हणून निवड झाली. तसेच विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षणासाठी सतत मार्गदर्शन करण्यासाठी समाजशास्त्र विभाग प्रयत्नशील आहे.

समाजशास्त्र विभाग प्रमुख,
प्रा. डॉ मच्छिंद्र सकटे

Dept. English Report Academic Year 2021-22

The Dept. of English conducted One Day Workshop on "No Grammar Approach" on 6th April, 2022. The resource person Dr. Dnyandeo Kale guided the students through visual presentation and pertinent examples. The workshop helped them understand how English can be spoken with least use of grammar. Miss. Kulsum Mulla, a student of B. A. III, completed a research project titled "The Role of Health Department in Covid-19 Pandemic" and submitted it to Shivaji University, Kolhapur.

During the academic year, 04 research papers were published in a Peer Reviewed, Refereed and Indexed Journal by Mr. Manohar Malge and Mr. Nilesh Phase.

इतिहास विभाग अहवाल २०२१-२२

महाविद्यालयामध्ये इतिहास विभागाची स्थापना जून १९९१ मध्ये झाली. स्थापनेपासून इतिहास विभागामार्फत अनेक विद्यार्थिनी उपयोगी उपक्रम राबविले जातात. इतिहास विभागाच्या अनेक माजी विद्यार्थीनी सामाजिक राजकीय, प्रशासकीय क्षेत्रामध्ये कार्यरत आहेत. महाविद्यालयाच्या इतिहास विभागामध्ये अनेक नामवंत इतिहास तज्ञ प्राध्यापकांनी काम केले आहे. दरवर्षी इतिहास विभागामार्फत अनेक विद्यार्थीपयोगी उपक्रम राबविले जातात.

सध्या इतिहास विभागामध्ये प्रा. साळुंखे एस. टी.(M.A.M.phil) व प्रा. तांबे एम. जी. हे कार्यरत आहेत. सन २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षामध्ये बी.ए. भाग-३ इतिहास विषयासाठी १५ विद्यार्थीनींनी प्रवेश घेतला विद्यार्थीनीमध्ये संशोधन वृत्ती वाढावी यासाठी या वर्षी विद्यार्थीनीचे इतिहास मंडळ स्थापन केले आहे या मंडळामार्फत विद्यार्थीनीकडून अनेक संशोधन लेख व प्रोजेक्ट तयार करुन घेतले इतिहास विभागाची विद्यार्थीनी कु. कुलसुम मुल्ला हिला शिवाजी विद्यापीठाच्या अग्रणी कॉलेज अंतर्गत एक रिसर्च प्रोजेक्ट मंजूर झाला व तो तिने यशस्वीरित्या पुर्णही केला. विद्यार्थीनीमध्ये शैक्षणिक गुणवत्तेचा विकास व्हावा यासाठी विशेष प्रयत्न केले जातात. विद्यार्थीनीमध्ये आपल्या इतिहासबद्दल जाणीव जागृती निर्माण व्हावी म्हणून बी.ए.भाग-३ च्या विद्यार्थीनीची किल्ले वसंतगड येथे शैक्षणिक सहल आयोजित करण्यात आली. तसेच राजर्षि छ. शाहू महाराजांच्या जन्मशताब्दी निमित्त दि. ६ मे २०१२ रोजी या विषयावर एक दिवसीय राष्ट्रीय सेमिनार आयोजित केले. त्याला खूप चांगला प्रतिसाद विद्यार्थी व प्राध्यापकांकडून मिळाला. तसेच १४ एप्रिल २०२२ रोजी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या जयंती निमित्त एक भित्तीपत्रिका प्रकाशित करण्यात आली.

अशा प्रकारे इतिहास विभागामार्फत वर्षभर महाविद्यालयात विविध उपक्रम राबविले त्यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य प्रा. डॉ. संजय कांबळे यांचे मार्गदर्शन व प्रेरणामिळाली आणि सर्व प्राध्यापकांचे सहकार्य लाभले.

प्लेसमेंट सेल अहवाल २०२१-२२

महाविद्यालयातील प्लेसमेंट समितीने शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये विद्यार्थिनींना रोजगार आणि उद्योग [illegible] माहिती मिळावी, त्यांना आत्मनिर्भर होण्यासाठी मदत व्हावी या हेतूने विविध कार्यक्रमांचे आयोजन केले होते. महाविद्यालयात शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थिनी ह्या प्रामुख्याने ग्रामीण भागातील असल्याने त्यांना मुख्य प्रवाहात आणून त्यांना [illegible] सुप्त गुणांना वाव देण्यासाठी आयोजित उपक्रम निश्चितच उपयोगी ठरले आहेत. शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये [illegible] तपशील पुढीलप्रमाणे आहे.

1. सोमवार, दिनांक २०/१२/२०२१ रोजी मा. सारंग श्रीनिवास पाटील आणि प्लेसमेंट सेल यांच्या संयुक्त विद्यमाने [illegible] सबल होण्यासाठी कर हर मैदान फतेह ह्या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.
2. मंगळवार, दिनांक १५/०२/२०२२ रोजी Startup या भारत सरकारने सुरू केलेल्या योजनेची माहिती महाविद्यालयाचे प्लेसमेंट सेल प्रमुख प्रा. विकास बर्गे (ग्रंथपाल) यांनी दिली.
3. गुरुवार, दिनांक १०/०३/२०२२ रोजी सातारा जिल्ह्याचे प्रधान मंत्री कौशल्य विकास योजनेचे [illegible] यांचे प्रधान मंत्री कौशल्य विकास योजना या विषयावरील व्याख्यानाचे आयोजन केले होते.
4. शनिवार, दिनांक २६/०३/२०२२ रोजी आत्मनिर्भर कसे व्हावे या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमात आत्मनिर्भर भारत योजनेविषयी माहिती देण्यात आली.
5. बुधवार, दिनांक २७/०४/२०२२ रोजी कॅम्पस इंटरव्ह्यूचे आयोजन करण्यात आले होते. [illegible] पुसेगावकर अँड असो, रयत को-ऑपरेटिव्ह बँक, अंबिका ज्वेलर्स श्री झेरॉक्स सेंटर या उद्योजकांनी सहभाग नोंदविला. प्राचार्य डॉ. एस. एम. कांबळे यांचे मार्गदर्शन, प्लेसमेंट सेल समिती, सहकारी प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्या सहयोगाने प्लेसमेंट सेल समितीचे कामकाज सुयोग्य रीतीने सुरू आहे.

प्रा. विकास विलास बर्गे
प्लेसमेंट सेल प्रमुख

Rayat Shikshan Sanstha's
Sou. M.R. Jagtap Mahila Mahavidyalaya, Umbraj

STAFF LIST

1	Principle Dr. Sanjay Kambale	M.Com, NET, M.Phil Ph.D	
2	Prof. Dr. Sakate M. D.	M.A. Ph.D	Sociology
3	Prof. Salunkhe S. T.	M.A.M. Phil	History
4	Prof. Ubale A. P.	M.A	English
5	Prof. Maige M. L.	M.A. SET	English
6	Prof. Waghmare R. V.	M.A. M.Phil, Ph.D	Hindi
7	Prof. Dr. Umap A. S.	M.A. NET.	Geography
8	Prof. Dr. Mohite V. S.	M.A. NET, Ph.D	Marathi
9	Prof. Tambe M. G.	M.A. M.Lib, NET	Librarian
10	Prof. Patil K. N.	B.A. M. PEd, Ph.D	Phy. Director
11	Prof. Bhandare S. A.	M.A., SET	Psychology
12	Prof. Phase N. T.	M.A. M.Phil. SET Economics	Economics
13	Prof. Barge V. V.	M.A.	History
14	Prof. Khade V. S. Phy. Dire.	M.A. B.Ed., M.Phil, NET Hindi	Hindi
15	Prof. Koli S. T. (CHB)	M.A., SET	Marathi
16	Prof. Kate V. G. (CHB)	M.A. SET	Sociology
17	Prof. Kakde Suraj (CHB)		
18	Prof. Balai F. H. (CHB)		
19	Prof. Gaikwad S. K. (CHB)		
20	Prpf. Smt. Phalake S.D. (CHB)		
21	Prof. Gawali G.M. (CHB)		

NON TEACHING STAFF

1	Shri. Bharat Pawar	Sr. Clerk	M.A., B.Lib.
2	Shri. Rajendra Kamble	Lib. Attendant	10th
3	Shri. Yuvraj Virkar	Lib. Attendant	12th
4	Shri. Adhik Jadhav	Peon	7th
5	Shri. Nita Mohite	Clerk	B.A.

मान्यवरांचा सत्कार करताना रयत शिक्षण संस्थेचे सचिव प्रा. डॉ. विठ्ठल शिवणकर, एस. जी. एम. कॉलेज कराड चे प्राचार्य डॉ. मोहन राजमाने, लोकल महाविद्यालय विकास समितीचे चेअरमन मा. अॅड. रवींद्र (भाऊ) पवार सो.

[illegible]

मान्यवरांचा सत्कार करताना महाविद्यालय विकास समितीचे चेअरमन अॅड. मा. रवींद्र (भाऊ) पवार रयत शिक्षण संस्थेचे

कर्मवीर जयंती सोहळा २०२१-२२

रयत शिक्षण संस्थेचे,

सौ. मंगलताई रामचंद्र जगताप महिला महाविद्यालय, उंब्रज

ता. कराड जि. सातारा - ४१५१०९

Reaccredited at 'B' + 'grade (CGPA 2.66) by NAAC

त्रिवेणी

सन-२०२१-२२